

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నెవ్వుబరునెల 20-వ తేది గురువారము నంపుటము ౧౦ } డి. 144
 ది. ౧౪ నా ము. ౧౦ వ త్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ దశమి ౧౦. } సంవి. ౧౪౪

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు.

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు పునమయిన మందు

చక్కని డబ్బీ తో నహ సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధినిజిడియన్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశిట్టమాదిగల మాయమందుగాదు. సకలుమందులవలన మోఘముగలుగును. పంచభాషచీటిని చూచుకొనిన మోఘముగలుగుదులమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను వెలసినది.

తామరతైలము

మోహిని తైలము

దంతచూర్ణము

శామర, తీట, మరద మొదలగువాటికి మంచిమందు

స్త్రీపురుషులకు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము వెల 0-6-0.

చులములు ౪ల సీసా 1-కి అణాలు 0-12-0 మాత్రమే

చక్కని డబ్బీ 1-కి 0-2-0; డబ్బా 1-కి 1-2-0.

అమృతాంజనము డి. పో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయసైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినవి.

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొ.లు 6 సీసాలవరకు రూ. 1-4-0

(1002) సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికిని మిమ్మా కస్తూరిమాత్రలు అమృతమైనవని మొసంగినది వ్రాసుచేసి 6 బుడ్లను పంపుదు. పి. శ్రీనివాసరావు, కృష్ణార్క చిట్టి శేషశాస్త్రి డి. హార్టు మెంటు రాయపూ (నెట్లూర్ ప్రావింసు)

(1008) మీ కస్తూరిమాత్రలను వాడుటచే చలిజ్వరము, దగ్గు మొదలగు వ్యాధులు బాగుగా కుడినవి. తమిళమే 6 బుడ్లను పంపుదు. హరంగమ్మ నీలా గౌడా బానుమాన్ వాల్మీ, కర్ణాటకా)

సారస్వతానవం (బుద్ధిప్రసాదిన)

పిల్లలకు, తనవలకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు మంచి బలమనిచ్చు ఖేదము.

జ్ఞానశక్తిని కలిగించును, కఠినతైలముల తియ్యవలసినవి సుఖోపకరణ నిచ్చును. కనుపు, రొమ్మ, పక్క, లా, మోకాళ్లు మాంసభండములు, శరన్ను పీటిలో గలవి నొప్పిలను కరిచారి మను. మొదడు దుప్పలములవలన గలుగు పురపు, అలసత్వము, తల, నడిమి, కండ్లుచీటి, జోహానము, పీపునిమాలు పుడదెం, కడుపుబొరుగులు సుఖము, కలబద్ధము, ఆకలిలేకండుట, శలవున దము, కాంఠహీనత, గుల్మము, మూలరోగములు, ఇంకను అనేకరోగములను నివారించును. విద్యార్థులకును, వ్యాపారులకును సంతోషవంబుది.

6 బొప్పీ సీసా 1-కి రూ. 1-0-0

ప్రాంధి, నెం 881, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు. ప్రాంధిను డి. పి. పి. పంపించుచున్నాము.

పాశ్చాత్య వెంట్రూచల పండితులు, శ్రీ శివారావువైద్యశాల మైసూరు. (4)

మాకు స్వల్పవస్తువు లేక గొప్పవస్తువు అను వ్రత్యానమేలేదు.

సామాన్యముగా శ్రద్ధమై చిన్నమున్నెకూడ మిక్కిలి అందముగాను,

దృఢముగా తయారుచేసి అమృతమునకు సిద్ధం నుంచియున్నాము

సామంతిల్ల 1/2 సవస్తురదివ

కొప్పె

మజారిలో సహా

రూ. 12-0-0

1/2 వరహాపుత్తులో తయార

1/2 సవరందిమజారిలో సహా

గును. మజారిమాత్రము

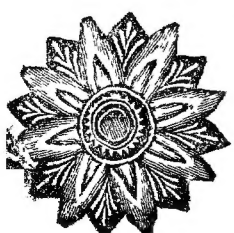
రూ. 8-0-0

రూ. 4-0-0

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు నెం. 25 చైనాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

1842 (3)

"Agate" 2957

నెల్స్ ఫిల్లింగ్స్ ఫవుంటన్ వేనాలు

రూ. 2-0-0 [డబ్బా రూ. 15-0-0]

గాజు పాళీలు రూ. 0-4-0, డబ్బా 1-14-0

గాజు పాళీలు } " 0-4-0, డబ్బా 1-14-0

కలములు }

కలర్ బాక్సు } రూ. 0-10-0

(6 పెన్సిలు గలది) } డబ్బా " 0-0-0

కర్తవ్యము (గ్రామాల మీద పంపించునను యిట్లు పడును.

విక్టోరియా డి. పో

మైసూరు, మద్రాసు.

వెల్లింగ్స్ ఫౌంటన్ సీసీమా

15-9-23 వారము నుండి 21-9-23 వేది శుక్రవారము వరకు

కలిహారము, ఆదివారము లందు మాటిని ౪౪౫ ౭-1౯

పంపించు జరుగును.

స్టారమి సీరియల్-విరల్ విందు

అను అద్భుత ప్రదర్శనము చూడ బడును.

చార్లెస్ హార్విన్ అను ప్రఖ్యాతమహా అద్భుత చక్కా అమెరికా జేసము, అతడును సుప్రసిద్ధి చెందియున్నది. భయంకరము, ప్రేమ, అనూచిత, సాహసము మొదలగువి గల ప్రదర్శనము. మొదటి భాగము చూడబడును. యూనివర్సల్ విజ్జిర్, అందు గా మాంట్రా గ్రాఫిక్ అక్షరని కూడ ప్రదర్శించ బడును.

కోనసీమ సంపద

అరటితోటలు

కోనసీమయందు కరటితోటలు విస్తారము గలవు. కాని వానిని పెంచుట ఉపయోగించుట వారికంతగా తెలియదు. పెద్ద పెద్ద తోటలు ఏదోవిధముగ పెంచి అవి కాంతి అలంకారములు సంతకములు వారికి తెలియనగాని కదితరవిషయములు వారి కంతగా తెలియవు. అరటితోటలకు ఎర్రనేలలు మిక్కిలి మంచివి. కాని మిత్రము లేకడినేలలో గూడ వేరుకావచ్చును. తోటవేయటము కేర్పటముకొన్న భూమి ఒక సంవత్సరముకు పూర్వము నండి నీవిధమున సవ్యమును వేరుక అధమును 8 సార్లు అయినను దున్ని 8 అడుగుల లోతును అంతే లైవామును గల గోతులను 10 అడుగుల కొడతచొప్పున త్రవ్వ బూడిదతో పొడిమట్టిని తేల్చి 8 వంతు లాగోతుల నింపవలయును. అరటులలో వంతుల కొలదిగాకు జున్ను 2 అడుగుల మొదలు 4 అడుగుల యెత్తుకు లోపుగల మంచి బొద్దుల పిలకల నేరెత్తి ఒక వారము నీడ వారబెట్టి అగోతులలో వేసి సందులేకుండ పట్టవేసి పూడ్చి నీరు పెట్టవలెను. వేసారిన పిడిప వివరం కత్తిరించిన చెట్టు బలముగ నుండును. వారమునకు రెండు సార్లు నీరు పెట్టుటయు 2 నెలల కొకమారు మొదట్లనుండి తుళ్లించి తీసికొనిపట్టి వేళ్లపై కప్పుచుండవలెను. బూడిదయు పచ్చిపేదయు శ్రేష్ఠమున యెరువు. చెన్నపురి ప్యాకరి అడుగుండువెనకు యెరువైనను మేలే. సాల్ 1 కి అధమును 8 సార్లు దున్నుచు 6 సార్లు క్రొత్తపట్టి వేయుచు అకులను కోయవచ్చును మంచి గెలుపు విడుమును. ఏ చెట్టులకు దానికి బలముగాక వర్షాకాల మందలి యెండవలను చెట్టునకిన అరటి దండలను మొదట్లనుండి వుళ్లించివలెను. అరటితోటలు ఫాల్గుణవైశాఖములందు నాటుట బహుమంచిది. కనీసములు మంచి యాలోచ్యురమును నావారము, బంగాళాదుంపలకొన్ని 48 రెట్లు, గొడ్డుమొట్టె 28 రెట్లు, గొడ్డుమొంపలకొన్ని 4 గింటలు బలమైన బహుములగా జీర్చుచును. వేసిన సంవత్సరమే ఫలితమునకు వచ్చును. దీని అర్చి భాగములు సుపయోగకరములే. కోనసీమలో లక్ష్మీపుత్రులు గలరు. దావధర్మములకు ముందంజవేయు యోగములు గలరు. విజ్ఞానసంక్షేపితో నూడుకొనిన విద్యాధికులు గలరు. పిరందరు తలచుకొన్నచో నోక పరికామికాలమును నెల కొల్పవచ్చును. అరటిపండ్లనుండి మనోహరముగా వెలిగారము చేయవచ్చును. అరటికాయల నెండెట్టి వైచెక్కునతీసి పిండిగావేసి ఒకవిధమున పిండిగా వేయదురు అరటిదల రసము శల్లరంకువేయుట తుకయోగించును. రంగుపోక, దిప్పలకుల చె 1 కి పాను వారవచ్చును. అవారచే కస్త్రములను, చాపలను, తివాసులను వేయవచ్చును. వారటన్న 1 కి 875 లు మొదలు 2525 లు ధగల్గి యున్నది. వారములముగా దీయుటకు రు 8 లు మొదలు రు 5 లు ధగల్గిన యంత్రములు సిద్ధముగా నున్నవి. వారకు ప్రత్యేకము ఒకజాతి అరటి బహుమందిదిగలదు. ఎర్రము 1 కి నుమారు వేయిబోడిలు పట్టును. బోడి 1 కి కనీసము ఒక రూపాయ చొప్పున వచ్చినను సంవత్సరమునకు యెర్రము 1 కి వేయిరూపాయల ఫలితము రాగలదు. ఆయుర్వేదమునందు అరటి బహువిధముల సుపయోగించబడినది. అరటితోటల విషయములో కోనసీమవాసుల నూతన కథ ద్రోక్కరలయను వారదీక్షా యంత్రములు సంపాదించి తగు లాభము పొందవలెను. ఒక్కొక్కలాభావేక్షకులుమూలమే గాక జేవాభిమానులై ఇట్టిదర్శితములను కృషిచేయుచు గాక! కోనసీమయందు కరటిగా అరటితోటలు కాస్తోక్తముగా పెంచి దానికి తగు పరిశ్రమలయములను తెలిపి ప్రజేసినచో, ఆంధ్రజేతమునకు బహుమతి చేసినవారగుదురు వీనిని బాగుగ వాడించించి కార్యరూపములో పెట్టుటకు ప్రార్థించువాడు.

పోతాప్రగడ నరసింహం.

నత్యవత్సర పాఖ్యానము

ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము. ఇయ్యది సర్వపురమాహాత్మ్య కథను ఆధారముగాగొని వ్రాయబడిన క్రొత్తకావ్యము లలితమగువైలి. ధారాళముగా కవిత్వధార. పండితులు మెచ్చుకొన్నది. ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టివిధి, మద్రాసు.

పంచదార పరిశ్రమవిచారణసంఘము

పంచదార పరిశ్రమవిచారణ సంఘమువారి సలహాలను గూర్చి యొకనివేదిక నొసంగుచు వ్యవసాయకాఖ్య దైర్ఘ్యరగారిని, పరికామికాఖ్య దైర్ఘ్యరగారిని ప్రభుత్వమువారు గౌరవి. వారి నివేదికలు చేరినవి.

2. చెరువువ్యవసాయ స్థానము సభిర్వద్దిచేయు నిమిత్తము యిది వరకే తేది 18 నుండి 1922, ఉత్తరువు యియ్య బడినను, మనస్వ ప్రతేకములందు చెరువు వ్యవసాయమునకు అనుకూల మగుస్థలములను కనిపెట్టి అచ్చట పంచదారపరిశ్రమకు కాల్షానామ స్థాపించుటకు వీలగునో లేదో చూచుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈసందర్భమున గోదావరిజిల్లాలోని రామచంద్రపురం తాలూకాలోని, గంజా వికాఖపట్నం జిల్లాలోనియును ప్రత్యేకపుకర్ణ గిరియందలె నని ప్రభుత్వమువారు దేక్షించుచున్నార. ఈ స్థలముల యందు చెరువు వ్యవసాయ మభివృద్ధి చేయుటకు ప్రచారము చేయవలెనో, లేక యితరవిధము లేవిగనో వ్యవసాయకాఖ్య దైర్ఘ్యరగారిని చెప్పివేయుచు గోరెనను, రామచంద్రపురం తాలూకాలో పదునెక్కువయిన బాధలేమ కాని, దీనిలకు నుండి మార్పివరకు నీటిసరఫరా యుండును. ఇందువిషయమై సదుపాయకరముగా మార్పులేమైన జేయుటకు వీలగునో లేదో పల్లికు వచ్చు కాళి వారు తెలియజేయవలెను. అచ్చట స్థానిక వర్తనీకుల ననుసరించి కొత్తరకము చెరువులేమైన పండించుటకు వీలగునెదల, 'గవర్నమెంటు నుగరుకెను ఎన్సైన్సు' గాని తెలియజేయుచు కోరెనను.

3. పంచదార పరిశ్రమసంఘమువారు చేసిన సలహాలో చెరువుజరిగోక స్థానముల నేర్పాటుచేయుటకు గూర్చి విచారణ పూర్తిచేసి, మదరాసు ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశములను తెలియజేయుచు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి పంపవలెను. గంజా తాలూకాలో, దక్షిణ కనరాలోను, సర్కిలా ఫారములు ప్రస్తుత మనకనరచుని ప్రభుత్వమువారు దలంచుచున్నార. చెరువు వ్యవసాయమును గూర్చి గల గు సమస్యలను విచారించుటకై ఆకావల్లిగడ్డ నోకస్థాన మేర్పాటుచేయు సలహాగూర్చి యాలోచించుచున్నార. చిత్తూరుపట్టి మధ్య స్థలమునందు లావుగలగు పెద్దచెరువును పండించుట కొకస్థానమును నిర్మించుటకు గూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువద్దకుంజి జరాయి వచ్చునరకు, చప్పజేయు.

సామర్లకోటలోను పాటూరులోను కలిపరంబలోను వ్యవసాయస్థానములందు గూడ స్వల్పముగ చెరువుని జేయుచుండలె నని ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నార. ఆ పనిచరుగునీటి వ్యవసాయకాఖ్యదైర్ఘ్యరగారు తెలియజేయవలెను.

4. వ్యవసాయమునందు సూక్ష్మపద్ధతులనుగూర్చి వ్యవసాయకాఖ్యవారు తగింత ప్రయత్నములు జేయుచున్నార గనుక, ఈసంఘమువారు 15 వ ప్రకరణమునందు జేసిన సలహాలను గూర్చి యెట్టియు తరువులను ఆసరము లేకని ప్రభుత్వమువారు తలంచెదరు.

5. సంఘమువారు 16 వ ప్రకరణమున 'యిక్కర' విధములు గల పంచదారను తీయుట, ను గూర్చి, గొట్టములు లేకుండుట తాటిబెల్లము పరిశ్రమకు అటంకము గలిగించుచున్నది ప్రభుత్వమువారు ఒప్పుకొనుచున్నారు. కొద్ది రిబెల్లము పరిశ్రమ సభిర్వద్దిచేయుటకు సంపూర్ణములగు పరిశ్రమలు జరిగినవిని వారికి నమ్యకము లేమ ఇటువంటి పరిస్థితులలో యాదేశమునకు దిశజతి యగుచున్న పంచదారపై పక్షు ఎత్తువ చేయుటకైన సమయమున కొబ్బరిబెల్లములో నుండి పంచదార తయారయేయుటకు తగిన ప్రయత్నములు చేయవలెను. కాని యీ పరిశ్రమ చాల లాభకరము గలందున నిర్ధారణ జేయువరకు ప్రత్యేకవ్యవస్థించుటకు పురస్కరించుకొనెద. కనుక, వ్యవసాయ కాఖ్యదైర్ఘ్యరగారు, గవర్నమెంటు వ్యవసాయ రిసాయనకాస్ట్రుజ్ఞుమగుగావన, పరిశ్రమ కాఖ్యదైర్ఘ్యరగారును కలసి, కొబ్బరి బెల్లమునందుగల న్యవసారోగ సదుపాయములను గూర్చియు, అందునుండి పంచదార తీయుటకు వ్యయమును గూర్చియు, ఒకనివేదికను పంపవలెను.

6. 15 వ ప్రకరణములో వలె 18 వ ప్రకరణమునందు సలహాలకుగూడ ఉత్తరువుల నవ సర మని ప్రభుత్వము వారు తలంచెదరు. వ్యవసాయకాఖ్య వారు నూతన కొలిమిలను స్థాపించుటకు చేయబడిన ప్రయత్నము లన్నియు జేయుచున్నార. అందుగూర్చి యిప్పటివరకు జరిగిన యభివృద్ధిని వ్యవసాయకాఖ్యవారు యికముండు ప్రయత్నము నివేదికలో చెల్లించవలెను. (ప్రభుత్వప్రకటనము)

నోటీసు

మెసర్స్. వి. కె. శాశర్, సి. ఎరాసమేనన్, ఏ. కాని పతి మొదలగు ముగ్గురును మా కేరలాసోపు ఇన్స్టిట్యూటు కరవున 1-7-28 తేది మొదలకొని (ట్రావెలింగు ఏజెంటుగాను సెల్సుమెన్ గాను పనిచేయుటలేదని ఇందుమూలముగా అందరికి తెలియజేయుచున్నాము.

Kerala Soap Institute, Calicut.

తెండరు నోటీసు

1888 ఫసలికి ఆనగా (1-7-28-80-6-24) సంవత్సరమునకు ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రతిపదికిని వేరువేరుగా సీఎచేసిన తెండరును పంపుకొనవలెను. ప్రతి తెండరుతోను రు 100 వ గడుగా పంపుకొనవలెను. తెండరులు పూర్తి అయిన తక్షణమే జయమొందినవారి గుంపకారము మొత్తము వాగునుచేయబడును. ప్రతి తెండరు కమిషన్ ఎంబా నిమిత్తము తెండరుకు పంపునది వివరముగా తెలుపవలెను. తెండరులు ఈనెల 25 వ తేదీలోగా మాకు చేకూర్చు పంపుకొనవలెను. ఆ తేదీకి తరువాత పంపిన తెండరులుకాని, లేక సంవత్సరము మొత్తము పంపని తెండరులుకాని అంగీకరించబడవు. జయ మొందిన తెండరుదారుడు అర్థరూపాయస్తాంపు కాగితమునైన వ్రాసియియ్యవలెను.

కావలసిన సామానులు

- (1) అయ్యవేయటకును, వ్రాసుటకును తగిన కాగితములు 1000 పానులు.
- (2) 50 వాషింగ్ టన్ దీపములు.
- (3) 5 మొదలకొని 8 కిన్సులరకు గాల్యనైజును ముదతలముల ప్లీటు మొదలగునవి సరఫరాచేయవలెను. తెండరు ఈ దిగువవిలాసమునకు పంపవలెను.

Station Madanapalle 11-9-23. The Manager, T. T. S. Camp Madanapalle.

బాలభారతి నినిమా,

శ్రీమయిలవరంహాలు, బెజవాడ.

- 1. గోవర్ధనగిరి 17 వ సెప్టెంబరు మొదలు 24 వ తేది వరకు
- 2. శ్రీకృష్ణలీలు సెప్టెంబరు 25 వ మొ|| 2 వ అక్టోబరు వరకు
- 3. శ్రీకృష్ణజననం అక్టోబరు 3 వ మొదలు 10 వ తేది వరకు
- 4. కంసవధ 11వ తేది మొదలు 18వ తేది వరకు.

941 ఎ. జి. మొదలియారు మేనేజరు,

మార్కండేయ

చక్కని ఆటంకముల క్రొత్తవాటకము అణా 12. చక్కని వాటలు!! నిగులభక్తిరసపూరితము. రంగస్థలముల కత్తం తానుకూలము. ఈశ్వరధ్యానము :—మృత్యువును జయించిన దివ్యచరితుడగు మార్కండేయుని చరిత్ర. రంగస్థలముల కనువశాన్తట్లు మూడు గంటల కాలములో ప్రదర్శించ వీలగునట్లు వ్రాయబడినది. ఇట్టి భక్తిరసపూరితమగు నాటకమును ప్రతివారును చదివి యూహించుతురు గాక. మా చందాదారులకు అణా 8 లకే పంపబడును గ్రంథకర్త :—పింగళి వేంకటనరసయ్య 'సు నరస్వతీగ్రంథమండలి రాజమండ్రి.

దివాన్ బహదూర్ దు|| శేషగిరి రావు పంతులు గారి సన్మానసభ

ఈ నెల 17 వ తేదీన కాకినాడలో జరిగినది, గోదావరి జిల్లా బోర్డుకు పశు అభివృద్ధి కార్యకర్తలు గా రమారమి 6 వర్గము ఉత్తీర్ణులైనందున, అశ్వ జనాభా నియంత్రణమును, అశ్వ తర్రీఫులతో పరిపాలించుటచేత, యీ జిల్లాలోని సమస్త వర్గముల వాచను శాసనములను చేరి శ్రీ పంతులు గారిని సన్మానించిరి. ఈ సన్మానమునకు మదరాసు ప్రభుత్వ శాఖలకు లభ్యమగు మహాశాస్త్రి అవతరణ్, సి. కె. రామస్వామి అయ్యర్, సి. వి. ఇ. గా రభ్యుత్తరహంబిరి, శ్రీరామ శాస్త్రి అయ్యర్ గారు మహాశాస్త్రి మొదలుగా ఉండెను. 10½ గంటల పాటు జరిగిన సభను దీనితోడనే పూర్తిచేసి పాద్యములతో శ్రీయుత దామోదర కృష్ణమూర్తి, గంటి వెంకటరావు, విజయలక్ష్మి రామమూర్తి, అంకి అప్పారావు, గోలి కొండయ్య, విష్ణు సత్తిరాజుగార్లు మున్నగు ప్రతినిధులు శ్రీ అయ్యర్ గారి మాటలంకృతుల గావించి, మోటారులై కాకినాడకు తిరిగివచ్చిరి. కుభ్యాపూర్వము 12 గంటలకు మూడు 5000 ప్రజలకు అన్నదానము గావించబడినది. మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు జిల్లా బోర్డు ఆఫీసులో శ్రీ శేషగిరి రావు పంతులుగారి నిలకెత్తున తీయబడిన చిత్రము మొకటి ఉంచబడినది. 5 గంటలకు ఘాటుకు పేటలో నుండి శ్రీమల్లాది సత్యలింగ శాస్త్రిగారు గారి భర్త్యులరై అవతరణ్ ప్రభుత్వమున అన్నాపరచినందున, ఆనంతరము రాత్రి 7-8½ నిమిషములవరకు బహిరంగ సభయందు అశ్వరక్షణవైధులగు జరుపబడినది. వాటిసభ సభ్యులకు మొదటగా గల జిల్లాలోని ఉద్యోగియులెల్లరును, అనుభూతిక రయతులును, కలుపుకు జమిందారులును, వీరు వారి శేల సర్వకర్మములవారును, సర్వరాజకీయకర్మలవారును కలసి సుమారు 10 వేలమంది సభకు దివ్యులవచ్చిరి. సభ ప్రారంభించబడిన తోడనే దివాన్ బహదూర్ కొమ్మిరెడ్డి నారాయణరావుగారి నాయకత్వమున మండలవాసుల తరపున అంగమును విజయలక్ష్మి రామమూర్తిగారు అంగమును సన్మానకర్తలను సుజడిచి అవతరణులను శ్రీమతిరాణి వాణిచే నొసంగబడిన బంగారములను దుండి శ్రీవారికి సమర్పించియుండిరి. పిమ్మట శ్రీ శేషగిరి రావు పంతులుగారు సమాధానమును చెప్పి, ఇంకను ప్రజాసేవచేసి తమ భవ్యజీవనమును గూడ సార్వమోక్షకర్మములతో ప్రార్థించుచు విరమించిరి. తదనంత శ్రీ పంతులుగారి ప్రజాసేవగూర్చి అభినందించుచు మహాశాస్త్రి శ్రీ శేషగిరి రావు అయ్యర్, కాకినాడకు పుష్పకాశ్రమిగార్లు జగ్గయ్య అయ్యర్ వద్దకు రమ్మలను చదువబడినది. తరువాత వాటి అభ్యుత్థులగు శ్రీ శ్రీరామస్వామి అయ్యర్ గారు, శ్రీ పంతులుగారియెడఁ ఈ సుందలవాసులకు గల గౌరవాభిమానముల కబ్బురములను, తాము రహా తెలిపికొన్న దానికంటె స్వయముగా జూచినవెనుక అశ్వ దుష్టముగనున్నదనియు ఈ జిల్లాలో శ్రీ పంతులుగారికి గల పాతబడి అనువహనమునను, శ్రీ పంతులుగారి సురుజులములతో ఈ జిల్లా ప్రజల వాకిరించుచున్నందున మున్నగు సాంఘిక కరణులగు అభిప్రాయములను తెలియబరచి విరమించిరి పిమ్మట సభ యూర్యంభులగు శ్రీ వార్ధకపుండు శేషగిరి రావు ముతో రాత్రి 9 గంటలకు సభకు చేర్చిరి. (అకవిలేఖ)

సన్మాన వక్రము

భూనాథయ్య

1. స్వచ్ఛానందసంధాయక మహాశయుల భర్త్యులతో నిష్కలముగా దామోదర శేషగిరి గూర్చి యభినందించుటకు బరుగుచున్న పాతన మున కేటి యభ్యుత్తములలో మాకు పాల్గొని భాగ్య కుబ్జులందుకు మేముగిరి కుపరి విశాసంధభరతులమై మీ యువారకులముల శ్రీకేంద వికేంద గోరుచున్నాము.

మహాశయ్య

2. మీరు బాల్యమునుండియే బరులసేతములకై పాటు పడుచున్నవారల తాము వివిధములకు సున్నతాధికముల బ్రవేశించి నేనొకటి నొకటి కార్యములయొక్క సీని బరికించిండ్లకి తన రెట్టియభ్యాసముతో నాయా కార్యముల జేసినదియు బోధనచేయుచు. మఱియు భర్త్యులమునకై మీ రెట్టిపంతులతో నేనొకటి మీ భావములను వెల్లడించుట మీరు గల భర్త్యులరై తెలియజేయుచున్నది. మీ మానవమున, దయాభారతములగు పలుకులు, నెరిగినవారు మిథులై సమూహములకు చలించినట్లుగా వింత యేమియులేదు.

3. మీ కంటికి కార్యములను దాని లెక్కనే నొక కృషిలకు యొక్క కాలములో మేము సమకూర్చుటకు మాపుడి సంవత్సరములు మీరు చేసికొనిన సేవలను నీ గోదావరినందల మనకసాఖ్యముల కాలవల మైనది తెలుపుట కెట్టి సంది యము లేదు.

4. తమకు ము|| రా|| శ్రీ పీఠికాపురము రాజావారి కల కాలకు కార్యకర్తలై యానుసంకర్షముల లక్ష్యంతో విశ్వాసముతో గలకాలాభివృద్ధికై చేసిన కార్యములు ప్రశస్తియుగా గానించుచున్నందున. విద్యార్థులు యోగ్యమగు వసతికూడ లేక యల్లాడుచున్న సమయమున వారిశ్రమ తొలగింపకై చక్కని నివాసయోగ్యమగు భవనమును, భోజనకాలము గట్టింది విద్యార్థులకు సందర్భముగా వాడుకైతిరి.

5. 8 వర్గముల కాకినాడ పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగానుండి తాము చేసిన పురజనోపయోగకరములగు కార్యములన్నియు గలవు. 1908 వ. 11 వ. నిశ్చయమున కలరావ్యాధి ప్రబలి (నబలు) బీదలను చికిత్స చేయు జన సంగమములకు దామోదర సాహాయ్యమును దిలకించిన సున్నతాధ్యక్షులను నిట్టికార్యములకు మిమ్మునుకరింపజలమున నెడి యూహన లెరిగించి యుండిరి. మఱియుగా కాకినాడ పురపాలక సంఘమున కేంద్ర కార్యాలయములకై కమిషనుచున్నపుడు తదపాలన ములో నిట్టికమిషను దొరికింది యాపట్టణములకు వచ్చి తెచ్చుకొని యొక జిల్లా మొదలు పెట్టల అంత గల యాద్యోగములందలకు సాఖ్యమును సమకూర్చుకొనియు సంఘంభల సమకూర్చుగా జరుగుట కమిషనుకై పురపాలక సంఘము కలకాల కార్యములను నిర్వహించుట కిట్టినిచ్చినది. నిజముగా మీయొక్క కార్య కురకర్మమే యాద్యోగమున విద్యార్థులను మొదటి ప్రకారము చెప్పించియున్నది. ఈ పురపాలనా కాలమున కామోదర వీరలకు స్వయముగా సాహాయ్యమొసర్చి వారివందఃములకు బాతులైయుండిరి దయామయా!

6. మీరు గోదావరి పట్టణ స్థానిక ప్రభుత్వ సంఘములో 25 వర్గములనుండి యొప్పుతోడను, ప్రేమతోడను ముఖ్య కార్యముల నెఱవేర్చుచుండిరి. 1917 నుండి 1918 వ. మొట్ట మొదటి యధికారకాలముల లై యాయాముల్యరములు ప్రజల కష్టముల దీర్చి స్థానిక ప్రభుత్వమున, నిట్లుండలయునని కృషిచేసిందిరి. ఈ కాలమునా బట్టణమునకై, గ్రామమునకై, తల్లియనక, వానజునక, (తల్లియనకను స్వయముగా నేరి యాయాములయందల ప్రజలకు గలగుచున్న వాధల గ్రహించి వెంటనే వానిని దొరికించి వారికి సాఖ్యమును సమకూర్చుటచే దయచేడల మండల ప్రజలందల తెట్టికారమును రాగములు కలవాడుగా నున్నాలో మేము వేరుకల దెలప నకు సము లేదు.

7. ఉదయ గోదావరి పురపాలక సంఘమున రాజుపాపాంధ్రపురమునకు వచ్చి తీర్థయాత్రలకు వెళ్లియున్నది కలకలండుములకై చేయుచున్న యేర్పాటులలో వెళ్ళు సమకూర్చుముల తమ పాలనావైపునకుచే కలిగినయే. గొట్టికొండ, ఎల్లెగలయ్య, నద్దిగడ్డ, మొదలగు నేలు అప్పారావు మార్గముల నిలువలు కనుగొనక వాధించుచుండిరి. అట్టితావుల వంతెనను నిర్మించి బ్రయాణసౌకర్యములను గలిగించియుండిరి. కర్నూలు కాలమున గానియములలోనుండి వెలుకలికెనయ్య మార్గముల గొట్టికొండకి చచ్చి సందరించుటకు వాధనుటకు గాంచి వెళ్ళుతావులకై కర్నూలులోనుండి వేయించి యుండిరి. వారి భాధలు తొలగించి వెళ్ళుములతో మీరుకుండమున జనోపయోగము నిమిత్తమున కార్యకర్తలకు ప్రజలనై మీకుల యానురాగమును వెల్లడిచేయుచున్నది.

8. జిల్లా సత్యలింగ నాయకులగు స్థాపించిన భక్తమునకు ప్రధానభక్తలై చేసిన కార్యములు అభ్యుత్తములకై వాచువారికి సమితాసంధమును గూర్చుచున్నందున. జగన్నాథ పురమున వెలకొనుచున్న భక్తములతో దినమునకు సందల కొలది వీరిల సుఖముగా భుజించుటకు దగు వికలములగు సత్యము, చక్కనికాగిత, వెలుతురు లలిగి విద్యార్థులమునకు నెలకొని నున్న పాతకాల జానక సవితమ భర్త్యులై కృషి యొక్క లాభమును వేయిచేసి బాటుచున్నది.

9. జిల్లా కార్యకర్తలందు ప్రజాక్షేమమును గూర్చి ముట్టడించుచున్న సాధ్యముగా మీయూహల వెల్లడించుచుండిరి. తమకు కొంతసేవలందు వెళ్ళునగొంతును గలిగినను దేక్షేయమునకు సుబంధించిన విషయములను జగ్గయ్య నపుడు మీరు చూపిన భైర్యము ప్రకంపాపాలముగా నున్నది. అనగా రాజసేవమున, ప్రజాసేవముగూడ మీకుసమకల

పోరు నెంటుజూరి గెజెటు

మంగళవారము సెప్టెంబరు 18

జిల్లా డిప్యూటీ మేజరు

దేవలపు డిప్యూటీ మేజరు అండరు స్కేటరు అగు రావు బహదరు కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి స్థానమున యన్. ఎ. వై. వారి వి. సి. యన్ గారు అండరు స్కేటరుగ నియమింపబడిరి. యన్. ఇ. కోచేమనగారు ప్రభుత్వ ఫిఫు స్కేటరుగ నియమింపబడిరి.

వ్యాకాణము

యన్. హెచ్. యన్. అప్పలగారు తెల్లారి రెండవ రోజు తెల్లారి రెండవ రోజు నాగేరి మొదలగు నియమింపబడిరి.

అద్దకి వెంకట్రామయ్యగారు తెల్లారు సభకార్య నియమింపబడిరి.

బల్లారి జిల్లా వాణిజ్యమునకు జవాబుముల్లా హుసేను సాహెబు బహదరుగారు తెచ్చిచూపిస్తేలుగ నియమింపబడిరి.

గోదావరి జిల్లా ప్రాజెక్టున దిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు గోపికాధ వివరగానికి మూడవరంగి మాజిస్ట్రేటు అధికారియై నియమింపబడిరి.

అభివృద్ధికాళము

జమ్మలమడుగు వాస్తవ్యమున ఉదయ మిమన కుచేరిన రోజు దు హెచ్. డబ్ల్యు. వై. గారు కో అకరేటిపు సానె టిల వానరి అసిస్టెటు రిజిస్ట్రార్ గా నియమింపబడిరి.

స్థా కర్మకరపాలకాళము

యన్. గణపతిరావుగారు అసంకల్పరం జిల్లా మెడికలు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

మండ్రె రుద్రప్పగారు తెల్లారి జిల్లాలో కర్మకర్మ ఎక్సైజరుగిరి.

జిల్లా సా.జమూర్తి పంతులుగారు చికాగో నుండి కల స.భుసభ్యులగు ఎక్సైజరుగిరి.

విద్యా కాలము

ఎ. కామేశ్వరరావు, కె. కృష్ణమూర్తి, ఎ. కాలకృష్ణ పిల్లగారు చెన్నై లాకాలేజియందు అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరులగు తాతాళికులగు నియమింపబడిరి.

ఇతర ప్రకటన

డి. రాజుపాపాంధ్రుగారు చెన్నైలో అశ్వముల ఇరు కంటా క్కు ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

యన్. వెంకటరావు నాయకులగు విశాఖపట్నం మెడి కలు పాతకాలయందు యన్. గణపతిరావుగారి స్థానమున నియ మింపబడిరి.

కాని, యొకదానియందు బతుకూరమును, వేరొకదానియందు వేరొక కమను లేదని మీ రొసర్చిన కార్యములకై వ్యక్తికేరింది యుండిరి. ఇట్లు వెన్నియొకవ్యక్తియును వినియ్యుభావముతోఁ బజల పొకడైన గాని మామములను గాని సరకు చేయక, భీరస్వభావముతో మీ రొసర్చియుండిరి. వానిన్నిటిని గ్రహముగఁ దెలుపజలగించిచే కొడికలము చాలదు. కావున నింకటికో విరమించుచున్నాము.

10. తమకు జాతి, మత, వైషమ్యము లేమియు లేవు. దీర్ఘభావములకు లేవు. భీరవంతులను మీ కోసంగిన సర్వ సమకూర్చిని వాధాముగాఁ దీసికొని కర్మకార్యకర్తలై యుందురు ప్రజాక్షేమమునకై మీరుపాటుపడియుండిరి. ఇట్టి మీయట్టి భూనాథయ్యలను కారించుటకు స్వయంకర్మమును, సమకూర్చుచున్నాము, నేకీభించియే యామహాత్మ్యమును వ్యూహపూర్వముగా జరుపుచున్నామని తాము భావించు గోరుచున్నాము. మీయట్టిమధ్యములకు దేక్షేయమునకై పాటుపడిచే సచిత్రములలోనే మనమీయూహలకు సాఖ్యములకు సాలవాల విధులకు సందియము లేదు.

11. కరణానిధియను, కర్మకర్తలందు సర్వసాక్షియను సగు భీరవంతులను మీరు నాయురారోగ్యకర్తలముల నొసంగి ప్రాయము ముందుగూడ మీ కర్మకర్తలములతోఁ బ్రజాక్షేమమునకు సదా పాటుపడుటకు విశ్వులమును పరకాళముల నొసంగి గాత మని మృతకర్మకర్తలముగాఁ బ్రార్థించుచు నిమించుచున్నాము.

భవచ్చేయభిలాషము

డి|| బ|| కె. సూర్యనారాయణ మూర్తి నాయుడు రావుసాహెబు డి. సుబ్రహ్మణ్యం పంతులు

మంగళవారము

అవసర మహాసభ

కెన్యా నిర్ణయము

ధిల్లీ, సెప్టెంబరు 19:— ఈ గోవా ఉద్యమ మిగిలి యున్న కార్యక్రమముల పూర్తిచేయుటకు అవసరమహాసభ 11 గంటలకు సమావేశమయ్యెను ఈ సభ మామూలుగ నున్న యెక్కువ రోజులు జరుగుటచే చాలమంది ప్రతినిధు లవచ్చుచే వెల్లిపోయిరి. సభ్యులు కొలది మాత్రమే మిగిలియుండిరి. సంకల్ప, శుద్ధి ఉద్యమముల గూర్చి సభాపతి నూతనము హిందూమతాన్ని ముడిచి సంఘం ధర్మములను గూర్చి చేపూరిన ప్రతిపత్తిని అంగీకరించుటయు, కెన్యా తీర్మానమును, శాశ్వతమైన తీర్మానమును కార్యక్రమము వంటి మిగిలియుండిన.

పురుషోత్తమదాస్ తాండకగారి తీర్మానము

ధిల్లీ, సెప్టెంబరు 19:— సేమ కాలగెనుండు కెన్యా నిర్ణయమును సాన్నిధ్యంబున ఉన్న పురుషోత్తమదాస్ తాండకగారు, విషయనిర్ణయ సంఘము అంగీకరించుటకు తమ తీర్మానమును సూచించిరి. స్వరాజ్యనిర్ణయమును గూర్చియు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో సంబంధము లేకుండ అదర్శమును బోధించుటకు కాలగెను పని చేయుటను గూర్చియు ఆ తీర్మానమును ప్రతిపాదించెను. కెన్యా భారత ప్రతినిధులు జరి విషయమును తెల్పి, ప్రత్యేకముగ బనిచేయుటను బలపరిచిరి. సంబంధము లేకుండ ప్రత్యేకముగ పనిచేయుటయే భారతదేశమునకు యుక్తమార్గమనియు, అట్టి యాదర్శము నిపుడు ప్రకటించిన యెడల ప్రపంచములో మంచిచేసే బడ ఉపయోగమును తాండకగారు ప్రోహించిరి.

మహాత్ముదాత్తి

గాంధీ తీర్మానముపై ప్రసంగించుచు, ఇప్పుడున్న భేద భావము లక్ష్యమును చేసి, స్వాతంత్ర్యమును లాభించుటకు సిద్ధముగ లేనప్పుడు యిట్టి తీర్మానమును గావించుట వలెనగుట గాని నిండుచున్నదని చెప్పిరి. అందరు తమతమ వ్యాఖ్యలలో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యభావమును జూపిరి, అంత కేవలమవచ్చినపుడు దానిని మార్గదర్శకముగానే అయిన గోరెను. అందరును గాని యేకభావముతో నున్నట్లు తెలియ జేయుటయును, ప్రభుత్వము లొంగుటకు యెడల అప్పుడు చేరై అదర్శమును బోధించుటకు ప్రకటించ వలయును. కెన్యా నిర్ణయము ఫలితముగ వారు ద్వితీయ ప్రతిపత్తియంతో పరాధీనమును పోరాడి, కెన్యా భారతీయులకు వారి హక్కులను స్థిరము చేయుటలో కార్యనిర్వాహకము సహాయము చేయవలెనని నిర్ణయము గాదు చెప్పిన సవరణను వారు బలపరిచిరి. మహాత్ముదాత్తిగారి తీర్మానముతో కట్టుదలతో నుండుట వలన, తాండకగారి తీర్మానమునకు 264 గురు అనుకూలముగను 267 మంది ప్రతిపాదముగ నుండుటవలన కొద్దిగా ఓడిపోయి నిర్ణయముగారి ప్రతిపాదన మంగీకరింపబడెను. ప్రతిపత్తియేమనగానే తేలికైన సవరణనియును యెక్కువ చర్చలేకుండనే త్రోసివేయుటను. అన్ని విధములను కష్టములతో ద్రోహమునది స్వరాజ్యసంపాదనమే యని అందరును అంగీకరించుట చేత యాత్రాకాల తీర్మానములు నిలువలేదు. కాని పురుషోత్తమదాస్ తాండకగారును నిర్ణయించుచు తీర్మానము మొత్తం అంగీకరింపబడెను. కాంగ్రెసును హిందూమతాన్ని ముడిచి తగాదాల విచారణ సంఘము తుదకు బంపిన తీర్మానములను చర్చించుచున్నది. ఇట్టి సభ మిగిలినట్లు.

హిందూమతాన్ని ముడిచి వివాదములు

ధిల్లీ, సెప్టెంబరు 19:— హిందూమతాన్ని ముడిచి వివాదముల విచారణసంఘము చాలవివాదాల, చర్చ జరిపినపిదప తుదకు సంగీత, శుద్ధి ఉద్యమముల గూర్చి యేకాభిప్రాయముతో సలహా లొంగుటకు తీర్మానించెను. నిర్ణయములకు లక్షణము మతమునందు, బాధాకారి బాధివారు, శ్రీయుక్తయోగము, వ్యక్తులయొక్కయు, అస్తియుక్తయొక్కయు, మత సంస్థలయొక్కయు గౌరవమునకు భంగము చేయుటకు పాపమున ప్రకటించవలెననియు, యేదైనా వివాదము జరిగినపుడు సారి మది క్షుణ్ణతను సరే, ఆ సేరకు నిరక్షించుచు, మతవివాదముగల్గి యిరువురు మతభక్తులకు గౌరవ విషవలననియు అసలవలయును తోరబడెను, విచారణ సంఘము చర్చించుచున్నపుడు తెంటనే శుద్ధి కార్యములను యిరువత్తుముల వారును కట్టిబెట్టుట కష్టమని భావించిరి. అందులకై బాయింటుమిటి యొకటి

నియోగించుట, యొక్కడైతే శుద్ధి కార్యము జరిగినో జరుగుచున్నదో అచ్చటికి వెళ్లి, అన్యమత స్వీకరణమునకు యెట్టి మతవిరుద్ధములగు కార్యములు జరుగుచున్నవో విచారించి, తప్ప జేయువారలను మందలించుచు, ఇతరులకు యిట్టి అన్యాయములు జరుగకుండ జేయుట కట్టి యుపాయముల దెప్పవలెననియును మోక వివేదికమును డిసెంబరు మాసారంభమునకు పూర్వము బంపవలయునని నూచింపబడెను. సంకల్ప విషయము మహాత్ముదాత్తి యలకు విరుద్ధమై దిగాక హిందూమతమైనది హిందూ సభ్యులు హామీనిచ్చిరి. జిల్లా కాలగెను కమిటీలకింద, అన్ని చర్యలనువారును చేరిన రక్షణసంఘమును నియమించి, వారు కాంతిరక్షణ జేయవలెననియు తీరికవ్యాపకములను నిర్బంధింపవలెననియు కమిటీలకు నూచించుచున్నాను. కిలాఫతు కాంతి సైనికులను యారక్షణ సంఘములో కలిపివేసెనని మహాత్ముదాత్తిగారు చెప్పిరి. సంకల్ప ఉద్యమము మహాత్ముదాత్తియల కట్టిపెట్టెను. సంకల్పమును ద్వైతముగ పోపుటవలన వచ్చుది కాలగెను రిక్షా సంఘములు యేర్పడి కాలగెనులను జేయుచున్న జరుగుచుండ వలెనని హిందూభక్తుల యభిప్రాయమును ముట్టుట తెలియుచున్నది. ఈ అభిప్రాయముకు మహాత్ముదాత్తియల సభ్యులంగీకరించి యుట నన్నది. ఏమతముగాని ఉపకారము లొసంగి విక్రమవర్షమున జూపి, వ్యాసముల వ్రాసిన యాశ్వమేధమును కత్తి మంత్రము జేసిన కమిటీవారు దలంచిరి. ఈసూచనలను భృత వరచుటకు కాలగెను కొంత సేపటికి సమావేశమగును.

అంశ్య సమావేశము

ధిల్లీ, సెప్టెంబరు 19:— భారతదేశము మహాసభ అవసరమని, మహాత్ముదాత్తి యొక్క మహాసభా చర్చలపై కట్టితో ముగిసెను. సందర్భ హిందూమతాన్ని ముడిచి విచారణ సంఘము సంకల్ప శుద్ధి ఉద్యమములగూర్చి చివరపాటి పనినూతనము అంగీకరింపబడెను. కాలగెను అభివృద్ధికి, ఉద్యమమునకు, కాలగెను కట్టికట్టకు భంగముపాదించునట్లు చెందునట్లు ప్రతిపాదించుచు తృప్తిపరముగ పరిష్కార మయ్యెననియును, రాజకీయమత సమ్మేళనము ప్రస్తావన మయ్యెననియు పండిత మహాత్ముదాత్తి, మాలావా ఆబ్దుల్ కలాం అభిప్రాయము సంతోషమును తెల్పిరి. కాని మాలావా అభిప్రాయము యీమై త్రి కాలగెనులో మాత్రము స్థాపిత మయ్యెనని తెల్పిరి. వివిధ కమిటీలకు సంబంధించి పోయి భేదములు ప్రారంభమగు పరిపాద యీ మందరమును వినిచి పోయినపిదప జరుగును. సంఘములో అధిష్టాధికారుల స్వభావము దృఢముగ నున్నది అయిన పనిముట్టుముడుటవలన బాధించుటలేదు అయిన కష్టములేదు. బాధించేదములు గలగలకండ అప్పుడే వారలభక్తులను ఆశ్రయము, పండితులు, యితర రాజకీయ మతవాదులకు లభి, వ్యక్తిగతాని, సామ్రాజ్యము, మతాధికారాల యెడలగాని యెడలగూడ పాపముని ప్రకటించుటకు సిద్ధముగ నున్నదని తెలిపినందుకు పండిత మహాత్ముదాత్తి ప్రత్యేకముగ సంతోషమునున్నదని తెల్పిరి.

ఎట్టి భక్తిపాతములేకుండ బాంబియెడల కాలగెను అవసరమని ఉద్దేశము ముఖ్యముగ కాననభంగమున్న సెనవేంటును గానెంచును. కాని యీ తీర్మానములందు దెప్పినవిషయములన్నియు ఆచరణలో బెట్టుడువా యాను విషయమింకను జాతకలసియున్నది. హిందూ మహాత్ముదాత్తియ వివాదముల స్థిరముటకు వాణుని కమిటీలే స్థాపించబడెను. అనిజేయు వివేదికవైనను, ఉభయ వాదులవారికిని వానియందుగల గౌరవము మీదను చాలవరకు ఆధారపడి నుండెను.

కాలగెను ప్రకటనకార్యమును గోల్పోయెనని భావము వాదించుటకు ప్రయత్నించుచు, దానిని పునరుద్ధరించుటకు పెద్ద పెద్ద హడావిడి తీర్మానములగావించ వలయునని ఒకవత్తుము నూచించెను. ఈ సభను గూర్చి ముఖ్యముగ చెప్పవలసినది, గాంధీ భక్తుల ములను కార్యక్రమమును సమయములో విషయము గల్గినయెడల, ధిల్లీలో కాననభక్తులవేళ నును గూర్చిన తీర్మానమును, కాననభక్తులను గూర్చిన నిరంతర తీర్మానమును, బ్రిటిషువారు బహిష్కార తీర్మానమును అంతయు తొలగించు జేసెను కాలగెను ప్రత్యేకముగ బ్రిటిషు సంబంధములేకుండ అదర్శము బొందవలెనని చెప్పి ప్రయత్నించు మహాత్ముదాత్తిగారు బోధించుటకు జేసికొనుటవలన కొద్దిగా తప్పిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

వైస్రాయి జవానునిధి

వివాదము

పాటియాలా మహారాజుగారు 15 వేల రూపులు, రాజా నర్ మార్వా ముసింగుగారు 200 రూపులు సర్ ప్రెజిడెంట్ కైట్ 150 రూపులు.

వాతావరణస్థితి

1923-సం॥ సెప్టెంబరు నెల 20-తేది గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	కలి 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	కలి 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	కలి 24 గంటలలో వర్షము	వీలెలు 1-వ తేదినండి వర్షము	వీలెలు 1-వ తేదినండి రామనాథపురము
గోపాలపురం	84.9	78.2	...	18.82	12.51
కొర్రాపుట్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్నము	87.5	78.9	...	6.28	13.60
కాకినాడ	86.8	72.2	...	14.98	6.12
మచిలీపట్నము	85.8	78.2	...	16.05	6.17
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	91.8	74.8	...	6.65	0.82
బళ్లారి	90.1	74.7	...	4.04	5.19
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	95.8	77.4	...	7.99	8.95
నెల్లూరు	95.4	78.2	...	10.08	0.25
మద్రాసు	94.8	78.1	...	88.8	4.82
కడపూరు	92.0	78.2	...	9.42	8.92
నెల్లూరు	...	...	...	...	...
సీలము	92.7	78.4	0.52	18.96	3.88
కొంజుపూరు	87.9	72.0	...	6.70	1.68
తిరుచనాపల్లి	93.1	77.0	0.33	6.09	3.68
శాసనపట్నము	92.5	77.0	0.05	4.42	4.94
పుదుచ్చోటి	...	...	...	...	...
చిత్తూరు	96.2	77.8	...	2.17	8.60
పొంబే	91.8	79.7	...	2.86	1.06
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.90	1.29
బెంగళూరు	80.4	4.8	0.32	56.21	2.55
కొచ్చిన్	88.7	74.4	1.97	106.57	36.58
కాలికట్టు	80.8	74.6	0.18	121.76	86.49
మంగళూరు	88.1	76.3	1.80	121.86	28.80
బెంగళూరు	81.1	66.0	0.06	12.28	4.65
హస్సన్	...	...	...	...	...
మైసూరు	70.4	63.8	0.82	144.52	48.53
రైచూరు	...	...	...	...	...
హైదరాబాద్	...	...	...	...	...
కారవార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
మలప్పురము	...	...	...	...	...
కొడైకనాల్	65.8	54.8	0.06	8.85	1.27
కడపకుండలము	...	...	...	...	...

కాలగెనులు:— మేముములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి మగటివేడిమి 5 నుండి 5 డిగ్రీలవరకు తక్కువ. కాకినాడలో రాత్రివేడిమి 6.1 డిగ్రీలు తక్కువ

దక్కణ:— కలుపులు పలక పురుగు నున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత తక్కువ. తుడి నేడిమి కర్నూలు, కడపలలో 2¹/₂ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:— కడపలో ఆర్ద్రత తక్కువ. మేముములు పలకగ నున్నవి. సునశీతోష్ణముగ నున్నది.

రాజధాని దక్షిణభాగమున స్థానికవినుతులు పడవచ్చును. ఎస్. ఆర్. సామ్రాజ్య, వాతావరణ కార్యజ్ఞాన.

బొంబాయి గవర్నరు స్థితి
వీరిస్థితి యేమియు మారలేదు. కన్ను వాచియుండుటచే వైద్యులు వరీక్షింపబాలకున్నారు. బెల్గాం సంకల్పము మొదలగు గవర్నరువర్యులకు ప్రభు మంతయు 14 రోజులవరకు నిలిపివేయబడెను.

స్వదేశసంస్థానముల ప్రోక్షరల సంఘమువారు శ్రీర సంఘమున కథ్యక్షులగు కే. ఆర్. పి. ప్రాసాద్ గారిని బొంబాయి స్టార్ ఎక్స్ప్రెస్ కమిటీసభ్యులుగ నియమింప వలెననియు బహిరంగవిచారణ జరుగవలెననియు తీర్మానించిరి.

“కెన్యాదేశమునదలి భారతీయుల సా ఘోగోపము
ను గూర్చి విటను తేత ప్రహరతనము వారు
చేసిన పరిష్కారము భారతదేశమునుయెల్లప్పు
డును సాలిత దేశముగా నేయుండువలె నిశ్చిత
నిశ్చయములైయున్న అర్హదేశములారి అగమని ఉద్దేశముగాను
గుణ్యముగ నేయున్నదని యీ కాంగ్రెసు మహాసభివారు తలచు
చున్నార. కావున అర్హదేశదాస్యమును యీ భారతమున సా
ధ్యమగునంత త్వరలో పోలించి కేమునుకు భారతీయులం దిద్దగజీ
కృతదీక్షతో పరిజేయవలెనని యిష్టభావము వొక్కి చెప్పుచు
న్నార. అధినిదేశములలో నన్న భారతీయుల దుష్టినిగూర్చి
భారతదేశీయుల కందరకు బాగుగ తెలియజేయుటకు ఆ, భా.
కా. కాంగ్రసుభుము వారు బాగుగా ప్రచారము జరుప
వలెననియు, కెన్యాలోని భారతీయులించులకు
యెట్టిప్రస్థితివై నలుపరమవో వానికి సహాయము చేయ
వలెననియు యీయహాసభివారు భోచుచున్నారు.” అను సభివారు
నభివారామోదించుటను బాంధవుగారి తీర్మానము శామోదించు
నూడదు. మితివాదులు తన అసత్యతనము, అశక్తిని మునుపర
చుకొనుటకు కెన్యానగూర్చి వాగాడెంబరమును ముందుగా
నవబరచిరి. సామ్రాజ్యముతో సంబంధము వలెకదరా మరెవరూ
స్వరాజ్యము నేర్పరచుటకు కాంగ్రెసు కట్టుబాటుయల నవభా
ముడనేయున్నది. అట్టి యిహు కలిగి వున్న అట్లు చేయుటకు
యే మేలనితోచినచో ఆ విమతములను నిర్బాణ చేయుటకు
భారతీయుల లెక్కగ్రామును వెనువీడుట. కాని ఇట్టి యిట్టి
లెక్కలపు తీర్మానముల శామోదించుట కట్టి బూర్జువాజీ అనున
కెయోపరిష్కారమువలన భారతదేశమును సోదరదేశముగా
నుండుటయే విడిచిపెట్టి నుభ్యోద్దేశముని ప్రపంచము కలగజేసె
కల్లడి అయిది కాన, యీపరిష్కారము ముందే మేలే పడినది
ఈదాశక్తింబులను కలుగు గొట్టుటయే ముక్తివును ముఖ్యమయ
నది” అని నిర్వాచింపబడినది. ఇటువల తీర్మానమును వేరొక
యామాటమున నేనునాను అనుచునున్నది. “కెన్యాదేశమున
కల్లడిమును కుదిరినది కల్లెబారనీ” అనునది ముఖ్యము
భారతీయులకు నూడ మామటకు నది భారతీయుల ప్రాధిక
నమిచ్చుట్లు బాంధవుగారి తీర్మానము కలవ సభివారు
కాని మనకు వారట్టి మర్మాదిను మామోదించుననియు
చాలకలము క్రితమే దెలిసియున్నది. అందువలన
పరిష్కారమువలన మరల స్థిరపడినది.” అని యీయహాసభి
వారు నడిచిరి.

కాంగ్రెసు సంఘములయొక్క హాళిలమీదను అధికార
పానమును లోబడిన ప్రచారము దేశమును ప్రతిబోధము కాంగ్రె
సు సంఘములు, యేర్పడి పనిలను. అసంఘములందు కాంగ్రెసు
భృత్యుల మాత్రమే కాక, తక్కినవారందఱును గూడ చేరవచ్చు
ను. ఇతమునందు కాంగ్రెసి, క్రమపద్ధతిని కాపాడుదు ఖిదర్ ము
హమ్మద్ నియోధులు ప్రకాశించుచున్నవగు కార్యములన్నీ దీని నెంపే
ర్చుచుండవలెను. తమము ప్రజలకు కాపాడుటకు తగిన శక్తి
యాయోధులకు కలుగునట్లు వారికి కేరీరపరిష్కరము కద్దతి కేర్పరు
నలెదు. ఈ దేశమును సంబంధించిన నిబంధన
అ. ఖా. కా. కార్యసంఘము వారిచే ప్రకటింపబడును. ఖిలా
తుదకు ఉన్న గు యితర దేశముల గూడ యీ ప్రచారము

శ్రీ చార్లస్ మహానాథ జిబ్రాల్టర్ (కా. త. పు. పు.)
యొమింపుబడి.

ఆంధ్ర వత్తి

సెప్టెంబరునెల 20-వ తేది

గురువారము

సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము : దీర్ఘకాలగ్రామసభ

కే.య. పార్లమెంటు వలన బ్రిటీషు సామ్రాజ్యముపై విలీనవాదులకు గూడ యభిమానము దొలగి నది తెలిసిన విషయమే. సామ్రాజ్యభగ్న స్వరాజ్యమనిన, రానురాను పెగలు పుట్టుచున్నది. అధినివేశభాజ్యములలో భారతీయులకు సమానస్వాతంత్ర్యముగలిగినచో, తమకు సామ్రాజ్యమక్కరితేదని శ్రీ పురుషోత్తమదాసు థాకూర్దాసు మొదలగు మితవాదీప్రముఖులు చాటుచున్నారు. అధినివేశభాజ్యములలో భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యముచ్చాడి యాశ గనపించదు. తెల్లవారల ప్రాబల్యము నింకను వృద్ధిజేసి, బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమును శ్వేతిసామ్రాజ్యముగావింపవలయునని, శ్వేతిప్రముఖులు గోరుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో సామ్రాజ్యసంబంధ మగు వ్యవహారములను బహిష్కరింపవలెనని మితవాదలు ప్రైత్ము ప్రోత్సాహపరుచుట నింతకాదు. కాంగ్రెసు విషయనిర్ధారణ సభయందు పురుషోత్తమదాసు తాండను గారు జేశము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముకొరకు పాటుబడవలయుననియు, భారతీయుల సవమానవరచెడి సామ్రాజ్యమునందు నిలచుట గౌరవార్హముగాదనియు, తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈ తీర్మానము విషయనిర్ధారణసభయందు అధికసంఖ్యాకులచే సంగీకరింపబడెను. మరల బహిరంగసభలో సీ విషయము చర్చకు వచ్చెను. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యతీర్మాన మంగీకరింపబడినచో, కాంగ్రెసు క్రీడును గూడ మార్చవలసివచ్చును. కాంగ్రెసు క్రీడు ప్రకారము, సామ్రాజ్యభగ్న స్వరాజ్యము నాశించెడి వారును, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాశించెడివారును కాంగ్రెసులో జేరి పాటుబడుట కవకాశము గలదు. ఈ క్రీడు చాలదూర మాలోచించి నిర్ణయింపబడెను. క్రీడును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముక్రిందకు మార్పుటకు అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసు సభలో ప్రయత్నములు జరిగెనుగాని, అవి కొనసాగిపోయెను. క్రీడును తడవలేదవకును మార్పుటకును వీలులేదనియు, భారతీయులలో నశ్వకక్షములవారును కాంగ్రెసులో జేరుటకు వీలగుటలు క్రీడు విశాలముగ నుండవలయునుగాని, సుకులముగ నుండగూడదనియు, గాంధీమహాత్ముడా సమయమున సెక్కి వక్కాణించెను.

ప్రస్తుత సమయమునందు, కేనియానిర్ణయము వలన ప్రజలలో నెట్టి యాశాభంగము కలిగినను, మితవాదులును తదితరులును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లిమి యాదిక్కు మని నిరూపించి యుండలేదు. బ్రిటీషు దృక్పథము ఏమాత్రము మారక, ఇంకను ఎక్కుడు కఠినము జూపుచుండుచో, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యాభిమాను లెవరును నిలువక బోవచ్చును. అతవరకు, కాంగ్రెసునందు అన్ని పక్షములవారికిని చోటిచ్చుట యవసరము. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే మహావధి యగునెడల, ప్రస్తుత ప్రయత్నములు గాని త్యాగములు గాని పరిపూర్ణ భారతీయు లెక్కుడు శక్తిసామర్థ్యములను కనుప

రపవలయును. అన్నిటికన్న సముఖ్యముగ హిందూ మహమ్మదీయసంయోగము చెక్కుచెదరక నిలిచి యుండవలెను. ప్రస్తుత సమయమున హిందూమహమ్మదీయ సంయోగమునకు అక్కడక్కడ భంగము వాటిల్లినది. దీనిని నివారించుటకు, కాంగ్రెసు నాయకులు యావచ్చుకీని వినియోగించిరి. వీరి ఏర్పాటులు ఫలప్రద మగుగాక కాని, దేశీయు లెల్లరును కోరెదరు. హిందూమహమ్మదీయ శక్తియు మరల బలపడి, దేశభక్తిదయమునకు దోహద మొసగు నని యూహించవచ్చును. ఇక్కార్యము కొనసాగియున్నచే, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము మొదలగు గొప్ప కోర్కెలను కల్పించి, తీర్మానముల గావించుటవలన లాభ ముండదు. కాంగ్రెసు తీర్మానములను స్వాతంత్ర్యమును పెంచుటకు గాని, పరులను భయ పెట్టుటకు గాని గావించి లాభ ముండదు. ఏతీర్మానము జేసినను, దానిని ఆచరణలోనికి దెచ్చుటకు తగిన సంసిద్ధత గనపించవలయును. ఈ దృష్టితో జూచిన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యశయమును ప్రకటించుటకు, కాలమింకను రాలేదని తోచును. పురుషోత్తమదాసు తాండనుగారి తీర్మానమునకు గిద్దానీగారు సవరణ నుపపాదించిరి. సాధ్యమగునంత త్వరలో తమ పరాధీనతను తొలగించుకొనుటకు ప్రజలు ద్విగుణీకృతప్రోత్సాహముతో కనిజేయవలయునని, గిద్దానీగారి సవరణ గోరుచున్నది. దేశహాస్థితులను, పూర్వాపరసందర్భములను బాగుగ గ్రహించిన, మహమ్మదాలీగారు, తాండను గారి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యతీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రసంగించుచు, కొన్ని సత్యములను వెల్లడించిరి.

స్వేచ్ఛ బజారులో కొనెడివస్తువు గాదనియు, స్వేచ్ఛను సంపాదించుటకుత్యాగ మవసరమనియు, దేశమింకను తగిన త్యాగముల గావించలేదనియు, ప్రజల నింకను భిన్నోద్దేశములును భిన్న కార్యక్రమములును ప్రేరేపించుచుండ, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును కోరుట కిది సమయముగాదనియు, స్వాతంత్ర్యము తమ కెంతప్రియమయినను దానికి సంసిద్ధత జూపుట ముఖ్య మనియు, కాకినాడ కాంగ్రెసు జరుగులోపల దేశము సంసిద్ధత జూపుచో నీసూచన నామోదించవచ్చు ననియు, మహమ్మదాలీగారు దోషించిరి. కాకినాడ కాంగ్రెసు జరుగులోపల, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకు దగిన త్యాగమును ప్రజలు గనబడితి ఆపివ్రుట నిట్టి తీర్మానము నామోదించవలయునని మహమ్మదాలీగారు గోరుటయందు అసహజ మెద్దియు లేదు. మాటలు గాక కార్యములే ప్రధానమని భావించెడి మహమ్మదాలీఖాను నాయకులు, కేవలము తీవ్రమగు కాగిలపు తీర్మానములతో సంతసింపరు. వీరి నాయకత్వమున, తీవ్రకార్యక్రమము ప్రజల యెరుట బెట్టబడు ననుటకు సందియము లేదు. ప్రజలు దానియందు సుశిక్షితు లయిన, స్వాతంత్ర్య సిద్ధి అచిరకాలములో గలుగును. తాండనుగారి తీర్మాన మోడిపోవుటయు, గిద్దానీగారి సవరణ నెగుటయు సహజముగ నున్నది. ప్రస్తుతపు క్రీడు ప్రకార మయినను, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకు సంసిద్ధు లగుటకు ఎట్టియూటంకము లేదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులును, తదితరులును తమతమ యాదర్శములకొంకు బనిచేయుటకు సమానావకాశములు గలవు. కాంగ్రెసు సభలో తాండను గారి తీర్మానమునకు వచ్చిన వోట్లసంఖ్య జూచిన సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము మరకు ప్రజలమనములు మరలుచున్న వనుటకు సందియము లేదు. ఇంగ్లండు లన దృక్పథమును మార్చుకొనచో, కాకినాడ కాంగ్రెసు సభ జరుగు సమయమునకు సంపూర్ణ

స్వాతంత్ర్యమే మరమావధి యగుటకును, ఎట్టి యూటంక ముండదు. ప్రజాభిప్రాయము నిపుడైనను పరికించి, ఇంగ్లండు తనపాలనమును విడువనిచో, భావిస్థితి ఎక్కడు విషమ మగును. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము సర్వ సామాన్య శయ మగును. భారతవర్షమున కెంతిత్వరలో స్వరాజ్యము నొసగుటకు సమ్మతించిన, ఇంగ్లండున కంతజేమకరము. ప్రజాశయములను నిరోధించుకొలదియు, ఇంగ్లండు నకు తీవ్రస్వభువు వాటిల్లగలదు. కాకినాడ కాంగ్రెసుసభ జరుగులోపల, దేశసంయోగము బలపడి, ప్రజలు తమస్వాతంత్ర్య నిరతినిక్రియాలో నెక్కుడుగ గనుఱబడుట శ్రేయస్కరము. భారతీయుల సంయోగము దృఢముగ నుండుచో, స్వరాజ్యము లెప్పుక ప్రత్యక్షమగును. స్వాతంత్ర్యసిద్ధి నేరును ఆటంకపరుపజాలరు.

కాంగ్రెసు : ఐకమత్యము

ఐకమత్యము గుదుర్చు నిమిత్తము, కాంగ్రెసు సభ కొన్నికలగుటకు తీర్మానముల గావించవలసి వచ్చెను. రాజీతీర్మానములు, హేతుబద్ధముగ నుండుటయగును. వీనియందు తిన్నగ నతుకనివిషయములుండుట సహజము. శాసనసభల గూర్చిన రాజీతీర్మానము, యిట్టి కోటిలో జేరును. కాని, ఉభయ కక్షములను ప్రేరేపించినయద్దేశము శ్రేష్ఠమయిన దనుటకు సందియము లేదు. దేశపు సత్వరాభివృద్ధి ననునను కొంతతదవృత్తిలిపి యుంచవచ్చును గాని, ఐకమత్యహీనతను నెలవనిచ్చుట పాడి గాదు. ఏతీరున నయినను, కాంగ్రెసులో కొంతకాలము నుండియు నేర్పడిన తిరుగుబాటును దొలగించి, ఉభయపక్షములను శాంతిపరుచు నుద్దేశముతో మహమ్మదాలీగారు రాజీ నేర్పాటుజేసిరి. ఈ యుద్దేశముతోనే, గిద్దానీ, రాజేంద్రప్రసాదు, రాజగోపాలాచారి, తయ్యాబ్జీ, వెంకటప్పయ్య గార్లును తదితరులును మహమ్మదాలీగారి ఏర్పాటులకు సమ్మతించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారికి వోట్లు అధికముగ రావచ్చుననియు, అందుచే రాజీ కంగీకరించుట మేలనియు, కాంగ్రెసు పక్షమువారు భావించినటు కల్ల యని, మహమ్మదాలీగారు స్పష్టపరుచుట భాజ్యముగనున్నది. మహమ్మదాలీగారు అసత్యమాడెదరిని ఎవరును ఎచబాలరు. ఉభయ పక్షముల బలాబలముల గూర్చి, కాంగ్రెసు పక్ష నాయకులు పరిగణింప లేదనియు, వారి చర్య నిట్టి గణిత మెన్నడును ప్రేరేపింప లేదనియు, కేవల సంయోగముకొరకే వారిందు కంగీకరిచిరనియు, మహమ్మదాలీగారు ప్రకటించుట సముచితముగ నున్నది. అభాసియేటెడు ప్రెస్సు వారింక విషయమై వ్యాపింపజేసిన యసత్యములను మహమ్మదాలీగారు ఖండించి, సత్యమును వెల్లడిజేసిరి. ఒక్కసంగతి చదువరులకు బాగుగ గోచరించును గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధమునకు పిమ్మట, శాసనోల్లంఘనసంఘ మెర్పాటుయిన నాటి నుండియు, దేశము శాసనసభలలో గూర్చిన వివాదములలో ప్రతిధ్వనించుచుండునటు యతిశయోక్తిగానేరదు. పత్రికలలో నేమి, సభలలో నేమి, ఇంద నుగూర్చియే ప్రాధాన్యము జూపబడెను. శాసనోల్లంఘనసంఘసభ్యులు భిన్నాభిప్రాయాలై భిన్నవిధికలను ప్రధురించిరి గాని, ఈ విషయము నిదమితమని నిర్ణయింపరయిరి. గయా కాంగ్రెసు సభలో సీ విషయమై నిశ్చయమగు తీర్మానము జరుగుటచే, వివాదము లంతటితో యంతరించునని భావించబడెను గాని, అటుల జరుగదయ్యెను. కాంగ్రెసుసభ ముగిసిన మరునెటిదినమునుండియు మరల

చర్చలు ప్రారంభమయ్యెను. స్వరాజ్యకర్తమువారు గయ్యా నిర్ణయములను తీర్మానించు సాగిరి. తుద కీ పోరాటము, కాంగ్రెసునుండి స్థాయిసంఘములోనికి దిగెను. స్థాయిసంఘసభలు ఒక్కొక్కమారు ఒక్కొక్కవిధముగ తీర్మానింప మొదలిడెను. అందుచే దేశములో కలవర మధికమయ్యెను గాని తగ్గలేదు. తుట్టుతుదకు ప్రాణము విసిగి, ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ ఏర్పాటుజేయబడెను. ఈ సభవారి తీర్మానముల నయినను ఉభయపక్షములవారును ప్రమాణమని భావించి, వానికి తలయొగుట కంగీకరించినచో, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు నిర్ణయమునకు విలువ యుండెడిది. ఐండియ మోతీలాల్ నెహ్రూగారు రీమార్కుగూడ, కాంగ్రెసునకన్న తమ మనస్సాక్షి ఎక్కువ యని వెల్లడిజేసిరి. అట్టిస్థితిలో, కాంగ్రెసుసభవారు అటో ఇటో శిక్షణముగ తీర్మానము గావించి ప్రయోజన మేముండును? గయ్యా కాంగ్రెసు సభానంతర మెటుల జరిగినో, ఢిల్లీ సభానంతరమును అటులనే జరుగెను. అందుచే, ఏదియో నోకివిధముగ రాజీ కంగీకరింపక తప్పదయ్యెను. వేరుమార్గములేక, ఐ హమ్మదాల్ గా రీమార్గము ద్రొక్కె. ఈ తీర్మానమువలన అసహాయోద్యమమున కెట్టి నష్టము వాటిల్లినను, ఉభయపక్షముల మధ్య పెరిగిన మనస్సెర్దులును, భేదభావము లును తగ్గిపోయి, కాంగ్రెసు నందు ఐకమత్యము చేకూర్చుని ఎంచెదము. మిగిలిన నష్టము లొక ఎత్తు, కాంగ్రెసు ఐకమత్యము ఒక ఎత్తు. కాంగ్రెసుకర్తమువారు ఐకమత్యముకొరకు జేసిన త్యాగమును గౌరవించి, స్వరాజ్యకర్తము వారి యొకమత్యమున కేమాలము భంగము కలుగకుండ ప్రవర్తించుట ధర్మ మగును. ఇటులనే హిందూమహమ్మదీయ సంయోగముకొరకు కలిపిన క్రయత్నము లును దూరదృష్టిని జూపుచున్నవి. హిందూవులు తమ వట్టుదలను చాలవరకు విడనాడి, ఐ హమ్మదీయ సోదరులను సంతృప్తి పరచిరి. హిందూ యుద్ధయనాయకు లగు పండిత మదన మోహనమాలవ్యాగారు సమాధానబుద్ధిని కనుబడిచి, ప్రశంసాపాత్రు లయిరి. హిందూరక్షణము కొర కేర్పడిన సంగతాన్ యుద్ధయము మహమ్మదీయులకు నష్టము కలిగించుటకు జనింపలేదని హిందూనాయకులు తేటకరుచుటయేగాక, శాంతిక్షణకొరకు మహమ్మదీయులను గూడ ససంఘము లందు సభ్యులుగ జేర్చికొన సంగీకరించుట, వారి ఉదారభావమును వెల్లడించుచున్నది. సాంఘికద్వేషముల కెడ విరాయకుండ, కాంగ్రెసుసభ క్రిందనే శాంతిరక్షణకు వాలంటీరుదళము నేర్పరుచుట కంగీకరింపబడెను. ఇదివరకు జరిగిన అల్లరులకు కారణముల సరియుటకును, ఇకముంద డట్టియల్లరులు జరుగకుండ జేయుటకును, ఉభయ సంఘములకును మార్గముజూపెడి క్రొత్త ఒడంబడిక నొకదాని నేర్పరుచుటకును, సమ్మతింపబడెను. సభాంతిమందు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు సూచించినటుల, ఢిల్లీ కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ఐకమత్యమును నెలకొల్పుటకే ముఖ్యముగ నుద్దేశింపబడెను. ఈ యుద్దేశ మికముందు సఫలమగుచో, ఢిల్లీ కాంగ్రెసుసభ జరిగినందుల కెవరును విచారించరు. ఇట్టి సభను సమకూర్చి దేశములో మిగిలిన నైకభావమును గుదుర్చుటకు కారకు లయిన ఆంధ్రుల దేశభావనము మెచ్చదగియున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు జరుగబోయెడి కాకినాడ కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షత వహించెడి మహమ్మదాల్ గారే, ఢిల్లీ కాంగ్రెసు సభను నడిపించి కృతకృత్యు లయిరి. ఈ మూడు మాసములలో దేశమును నడిపెడి భారము వారిపైననే

నిలచియున్నది. ఈ భారమును వారు సమర్థతతో నిర్వహించెద రనియు, కాకినాడ కాంగ్రెసు జరుగునాటికి దేశము నూతనవి కావముతో తేజరిల్లుననియు, ఆంధ్రదేశమున జరిగెడి కాంగ్రెసుసభ క్రజలను నూతనోత్సాహ భరితుల గావించి, స్వాతంత్ర్యమును చేరువకు చేచ్చుననియు, నమ్మకము.

హిందూపత్రిక : నైజాము ప్రభుత్వము
హిందూపత్రికలో కొంతకాలము నుండియు నెంటు నివోలుసింగుగారు హైదరాబాదు పరిపాలనను గూర్చి కొన్ని వ్యాసములను ప్రచురించుచుండిరి. ఇందు పరిపాలనావిమర్శనము కలదు. నైజాము ప్రభుత్వమువారి విమర్శనమునకు గినుక వహించిరిని వెల్లడియయ్యెను. అటులగుచో నిట్టి విమర్శనమునకు కీరు ప్రత్యుత్తర మొసగవచ్చును. విమర్శన మెప్పుడును పరిపాలనాపాత్రమునకు తోడ్పడును. తగు విమర్శన లేనిచో, ప్రభుత్వములు తమలోపములను తాము సవరించకొనజాలవు. అందుచే, విమర్శనల గాంచి భయపడుటకు మారుగ, వాని నాదరించుట ప్రభుత్వధర్మ మగును. నైజాము ప్రభుత్వమువారిందుకు మారుగ, హిందూపత్రిక తమ రాష్ట్రములోనికి రాగూడదని నిశ్చయించిరి. ఇందువలన, ప్రభుత్వమున కెక్కుడులాభము గలుగజాలదు. హిందూపత్రికను రాసియక బోయినంత మాత్రమున పరిపాలనపు లోపములు ప్రజలకు దెలియకుండునా? ఇట్టి నిరంకుశచర్యల వలననే, స్వదేశసంస్థానప్రజలు గూడ, స్వపరిపాలనము నాశించుచున్నారు. ఈ కోర్కె అన్ని సంస్థానములలోను సామాన్యముగ ప్రబలి యున్నది. ఢిల్లీలో నిటీవల కేల్కారుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన స్వదేశసంస్థానప్రజల సభయే ఇందుకు నిదర్శనము. కేల్కారుగారు తమ అధ్యక్షకోపన్యాసములో, స్వపరిపాలనావ్యక్తతను నిరూపించిరి. స్వదేశసంస్థానములలో బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును నెలకొల్పుటకై కృషి సలుపుటకు, అఖిల భారతసంస్థాన మేకదానిని స్థాపింప వలయునని, ఆ సభలో తీర్మానింపబడెను. బ్రిటీషు ఇండియాలో స్వపరిపాలన మవసరమగునపుడు, స్వదేశసంస్థానములలో నింకను ఎక్కు డవసరమగుచున్నది. ప్రజలలో జరిగిన స్వపరిపాలనవాంఛను బ్రిటీషు హిందూదేశమునందుగాని, స్వదేశసంస్థానములందుగాని నిరోధించుటకు సాధ్యపడదు.

ఇండియన్ సమావేశము
ఇండియన్ సమావేశము అక్టోబరు 1-వ తేదీన లండనులో ప్రారంభమగును. మితవాదులు మొదలు ఎంత అట్టహాసము జేసినను, హైందవసభ్యులీ కాన్ఫరెన్సును విడనాడరయిరి. సర్వప్రమాగా రింకను మీనమీషములను తక్కించుచు దానియందు గూర్చుందురు గాబోలు! ఇండియన్ సమావేశము, తన దృష్టిని ఇండియన్ ప్రీఫరెన్సులను వాణిజ్యపద్ధతిపై నెక్కుడుగ నిలుపునటుకు పండియము లేదు. ఇండియన్ ప్రీఫరెన్సుపద్ధతి, ఇంగ్లండుకును, అధినివేశ రాజ్యములకును లాభించును గాని, హిందూదేశమునకు లాభింపనేరదు. ఇంతియగాక, సామ్రాజ్యమునందు తలపెత్తి తిరుగుటకు వీలులేని హిందూదేశము, వాణిజ్య విషయములందు మాత్రము సామ్రాజ్యభిమానము నెటుల జూపగలుగును? ఇండియన్ ప్రీఫరెన్సు కొనసాగిన, హిందూదేశము ఇంగ్లండునకును కాలనీలకును సరకులను చౌకగ నంపవలసివచ్చును. ప్రాయముగు ధరలకు, వానియండి సరకులను కొనవలసివచ్చును. సామ్రాజ్యమునకు వెలుపల సరకులు చౌకగ

దొరికనను, వానిని కొనుటకు వీలుండదు. సిడెహోహో ప్రభువుగారు, ఇండియన్ ప్రీఫరెన్సు కొనసాగునట్టిని నిరూపించుచున్నారు. ఇండియన్ కాన్ఫరెన్సు వలన, హిందూదేశమునకు గలిగెడి నష్టమేదియో గమనించుచునే యున్నది సప్రమాగా రిండుకు బాధ్యత వహించవలసి వచ్చును. మితవాదనాయకులు ఆత్మగౌరవమును దేశగౌరవమును కాపాడు పట్ల, ఇంకను వెనుకముందాడుటయు, అసమ్మతి తీర్మానముల గావించుటతో సంతృప్తిపెంచుటయు, రుచుల శోచనీయును.

క్రైస్తవులు: స్వరాజ్యోద్యమము
స్వరాజ్యోద్యమమునందు దేశీయ క్రైస్తవ ప్రముఖు లుత్సాహముతో పాల్గొనుచుండుట సంతోషపదము. జార్జిబోనెఫ్, చక్రయి, మొదలగు ప్రముఖుల త్యాగములు ప్రశంసార్హములు కాని, క్రైస్తవసాంఘికు లింకను ఎక్కుడు విజ్ఞిగ పాల్గొనవలసి యవసరము గలదు. మతవిషయములందెట్టిభేదము లున్నను, దేశమాతను ప్రేమించుట యందు అన్ని సంఘముల నారును అన్ని జాతులవారును అహమహామికను జూపుటధర్మము. దేశీయక్రైస్తవ ప్రముఖులగు ఆల్ ఫ్రెడ్ నందీగారు సికిందరాబాదులో ముచ్చటించుచు, క్రైస్తవులు స్వరాజ్యసిద్ధికొరకు తప్పక పాటుబడివలయునని బోధించు తెంతము భావ్యముగనున్నది. గాంధీ, డక్టరు కిన్నూ, మహమ్మదాల్, సరోజినీదేవి, మొదలగు నాయకులపై తమకు గల గౌరవమును వెల్లడించి నిజక్రైస్తవధర్మమును విడనాడక సాంఘికు లెల్లరును ఇతరసంఘములవారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడవలయునని వీరుగావించిన హెచ్చరికను, క్రైస్తవులు సఫలపరుచుట యుక్తము. స్వరాజ్యరథమును కదల్చుటకు, అన్ని జాతులవారును అన్ని మతములవారును తోడ్పడినగాని, ప్రయోజనముండదు.

సానితీవార్తలు
దెన్మాక్కు కాన్ఫరెన్సు:— దెన్మాక్కు యొక్క శాంతిగూడు కెన్నెలరుయందు దెన్మాక్కు కాన్ఫరెన్సు నియమింపబడిరి.

కెన్నెలరు కాన్ఫరెన్సు సమావేశము:— గూతనముగ ఎక్కుకొబడు కాన్ఫరెన్సు కంబయనెల 26 వ తేదీ సోమవారము 11 గంటలకు ఫోర్టునెంటు జార్జియందలి కాన్ఫరెన్సు భవనమున సమావేశ మయిరి ఈ వార్తలు జేలునందు ప్రకటింపబడినది.

కీర్తనాద్యాలయము ఎన్నికలు:— నూతనకట్టబాలుల ననుసరించి యేర్పడిన యూగవర్సీ సెకీటుకు 16 అక్టోబరు తేదీన జరుగ ఎన్నికలకు తాత్కాలికవర్సీని నెలూరు హోల్లెకీటును పట్టెప్రవాసివ్యాటరునకు హైదరాబాద్ చింగయ్యపంతులుగారు తెలియజేయుచున్నాడు.

గుంటకల్లు బెజవాడ సెక్షన్లు:— గుంటకల్లు బెజవాడ క్షేత్రమున రైలుమార్గమున 391 మైలువద్ద కంభండ్ల ప్రమాణికులు బుద్ధుమారుడు ప్రయాణము జేయుటకు ఏర్పడిన గుంటకల్లు జిల్లా ప్రాథమ నూటరిం పెండెంటుగారు తండ్రియ్యుచున్నాడు.

మద్రాసు కార్పరేషన్లు:— భాను బహద్రు హోదాసా కేమహమ్మదు అబ్దుల అజీజ్ సాహెబు బహద్రు గారు మద్రాసు కార్పరేషన్ కోస్టిలరు ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి. పి. రంగ బాధం నెట్టిగారు లావుసాహెబు జి. వెంటట పరి నాయకుగారు కార్పరేషన్ కోస్టిలరుగా ఎన్నికొందిరి ఈ వార్తలు గజెటునందు ప్రకటింపబడినది.

చంగల్వరాయ నాయకరుగారి ఉచిత ఆయు
 శ్చేద్య వైద్యశాల-వేపేరి:—ఆగష్టు మాసములో చికిత్స
 గావించబడిన 10,547 రోగులలో 260 మంది మరణ్యుడైయు
 అను. 1996 మంది క్రైస్తవులను, 246 గురు యశస్వియు
 అను, 8510 మంది నూతనముగా వచ్చినవారునుగలదు. ఒక్కొక్క
 క్రింది కింద దిశమునకు 8, 9 ప్రాంతములకు భర్త అగు
 చున్నది. ఒక్కొక్కరికి 80 రోజుల వైద్యకార్యసంఖ్యయే
 దిశసంఖ్యలలో నెక్కువగా నుండెను. వారసంఖ్య 885.

శాసనసభ ఎన్నికలు:—స్వయంశాసనములలో
 వోట్లు ఇచ్చుటలనైన నియోజకవర్గాలయందు ఆధ్యర్థుల నియా
 మకములు అక్టోబరు 1 వ తేదీలోగల పంపబడవలెను. ఈ నియా
 మకములకు 4 వ తేదీ న పరిశీలించ బడును. ఆధ్యర్థుల పేర్లపట్టిక 5 వ తేదీన ప్రకటింపబడును. ఎన్నికలు
 అక్టోబరు 31 వ తేదీ జరుగును. పోస్టువారు వోట్లు పంపవలె
 నీవ నియోజక వర్గాలందు ఆధ్యర్థుల నియామకములు అక్టోబరు
 1 వ తేదీలోగల పంపబడవలెను. ఈ నియామకములు 2 వ తేదీ
 పరిశీలించబడును. 8 వ తేదీన ఆధ్యర్థులపట్టిక ప్రకటింపబడును.
 ఎన్నికలు 31 వ తేదీ జరుగునని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించు
 చున్నారు.

సామాజ్య శాసనసభ ఎన్నికలు:—తిరుపతి
 మునిసిపల్ కేర్వెయి అరు టి. కె. నరసింహాచార్యగారు ఇట్లు
 వ్రాయుచున్నారు:—నేను నక్షత్రములను చిత్రారు జల్లులకు
 తుమున సామాజ్య శాసనసభ ఆధ్యర్థి:నుడ తీర్మానించినది
 కృత్రికలకు పంపియుంటిని. పోయెటలకు ఈవిషయమై తేలుచున్నారా
 తెలిసియుంటిని నేను ఆధ్యర్థి: నుండుటను మానుకొన్నానని ఎర
 లో కొందరు అంశ్యులారైన ప్రకటించిట్లు తెలియుచున్నది
 కాంగ్రెసుందు శాసనసభ బహుమూలము ఆమోదించబడిన నేను
 ఇట్లు చేసియుంటున్నాను. కాని దిల్లియందు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు మ
 హాసభవారు తీర్మానముల ననుసరించి నేను సామాజ్య శాస
 నసభ ఆధ్యర్థి: నుండుటకు తీర్మానించుకొన్నాను. ఆసత్యపువార్త
 లను వోట్లకు నష్టములనని ప్రార్థించుచున్నాను.

నిషేధపు టుత్తరువులు:—బర్మి నునదిలి అంశ
 వ్రాసియు కార్మికసంఘమువారికి ప్రకటించబడిన 11, 12 నెం
 బరులుగల ఆదేశములు, అంధకులలో అశ్రద్ధ వైసందు ప్రక
 టింపబడిన రక్తస్పర్శ నిషేధములు గ్రంథమునకు చేరిన 16, 18, 19
 భాగములు, బిటును కమ్యూనిస్టులొకరి వారపత్రిక, దల్లిక
 నును ప్రకటించబడు ఇండియన్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ కృత్రిక యగు
 వారుగడ్డ పత్రిక రెండవ వాల్యూము 12 వ నెంబరు పీటియందు
 124 వ పేక్షకు అనుసరించి కిత్తూర్ ములగు
 రాజద్రోహాపూరితములగు భాగములుండు
 టుచే నిషేధించబడినది ఈవారపు గజెటునందు ప్రకటించబడి
 నది. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రమునదిలి (సాను ప్రాన్సిస్కో
 ర్ వునస్ట్రీటు) పసిఫిక్ కోస్టు హిందుస్థాని అసోసియేషను వారు
 ప్రకటించు గ్రంథములెరియు భారతదేశమునకు రాకుదని ఇ
 డియా ప్రభుత్వమువారి ప్రకటన ఈవారపు గజెటునందు ప్రక
 టించబడినది.

జపాను నిధి

ఆదివారము 28 వ తేదీన ఈ నిధి జాంబయి అ
 లివపుగాన క్యాంబ్రిక్ చర్చలలో నిరాలములను ప్రోత్సహింప
 రు ఇతర వివపులకుడ ఈ మర్తము ననుసరించుట తలపెట్టె
 చున్నది. ప్రతివ్రోజరులో నెల్ల గొప్పవారగు పటేలు (బరగన్
 వారు వై ప్రాము జపానీయులకి 5 వేల రూపల నిరాలమును
 కంపును 15 ఏళ్లనుండియు కంపత్వమునకు 400 కోట్ల రూపల
 నెలవేము 2 కోట్ల ప్రతివేములను కొనుదొందెననియు, అందు
 వలన బ్రో. రు. న. వర్తకులు, ముద్రపాలు మొదలగు వారికేటెట
 2 కోట్ల రూపల లాభము కచ్చయించెననియు, జపాను మంచి
 ధనవైకలొని ఈ దేశములో ప్రతిపండించువారిక వికల
 తానూ ముగ్ధునియు, జపానునకు ప్రస్తుత మనవరము కన్తు
 వుల నీ దేశములోనే ఈ నిధి మొత్తమునండి కొనుట కేర్పాట్లు
 గావించ వలెననియు తెలిపి.

పి. అండ్. ఓ. స్టీవర్సును ఇతర జపానీయు స్టీవర్సును జపా
 నునహాత్యార్థము పంపబడు చిన్న పార్శ్వములను దురదృష్టవశాత్త
 గల ఎన్నుపులను సహజములగునను జపాను ప్రభుత్వమువారి వద్దకు
 గొనిపోయెదట.

హైకోర్టువార్తలు

[గ. న్యాయ. కృష్ణను, అజ్జను]

కడప జిల్లా కేసు

కడప జిల్లా నెమన్ను జడ్జి కే. పి. లక్ష్మణరావుగారి తీర్పు
 ప్రకటించి కేసులో కేరణులు అప్పీలుచేయగా, ఈదినము
 న్యాయమూర్తులు క్రిందికోర్టును ఖాయముచేసి అప్పీలు
 త్రోసివేసిరి.

క్రిందికోర్టులో కేసులు పదిమంది. వారిలో 1, 2 వ
 వారు చనిపోయిన గురువర్షపు దా యాదులు. వీరును నది 8 మంది
 యును వి. పి. సి. 148, 149, 324 నెక్కువలోగడ కేరణులు
 పరిగణించబడిరి.

కేసు సందర్భము లిది. గురువర్షపు అనువారము క్రాంత
 గానిపోయెను. కొంతభాగమును చాలకాలమునుండి గతి
 గియుండెను. 31-1922 నాడు ఆతడు తన ఆస్తికంతు (ప్రా.
 సా. 2, తివభార్య రామలక్ష్మకు వివాహాశ్రమగవ్రాసియున్నాడు.
 1 వ 2 వ నిందితులు ఆయా స్త్రీసంతము గురువర్షపు తమకు విశ్ర
 యించినట్లు ఓక విశ్రయపరమును కోర్టులో వాఖలు చేసిరి
 ఈవిశ్రయపరమును 1, 2 నిందితులు ప్రార్థులూ కోర్టులో రిజి
 స్ట్రేషనుకు తీసికొని పోగా 2 వ ప్రా.సా. తీర్మానములము అతే
 పించిన మిదట ప్రార్థులూ నవ రిజిస్ట్రేషను దానిని నిరాక
 రించెను. కాని జిల్లా రిజిస్ట్రేషను రిజిస్ట్రు చేసెను విశ్రయపరము
 రిజిస్ట్రేషను 2 వ ప్రా. సా. ఆ తోటను నేర్పము చేయుచు కొ
 నుమండెను నేరముపై నిందితుల కాగవాము గట్టి రాముల
 మును అమె నేర్పగాండెను క్రొత్త, కిరలు, మున్నగు వారి
 నువయోగింపి కొట్టి, ని దితులలో కొందెను గాయములయ్యె
 ను. 1 వ నిందితునికి 4 ను 2, 3, 4, 5, 8, 9, ఒక్కొక్కరికి 4 నును
 6, 7, 10 లకు 8 cell అను కరి శిక్ష విధించబడినది.
 1, 2, 8, 9 వ నిందితులు ఆమదము గంగయ్య, ఆమద
 ము గురువర్షపు, మూలకేమయ్య, దూడేటల వొన్నూరు గాడును
 హైకోర్టులో అప్పీలుచేసిరి.

హైకోర్టుందు క్రిందికోర్టు తీర్పు ఖాయము చేయబడినది.

* * *

[గ. న్యాయ. రామేశం, వ్యాలెసు]

శిక్ష త్రోసివేయబడుట

తూర్పుతంజావూరు జిల్లా నెమన్ను జడ్జి కే. రామారావు
 అనునని చంపిన నేరముపై 10 సంవత్సరముల కరిశిక్ష విధింప
 బడిన రామయ్యపిల్ల, రత్నసుల పతిపిల్ల, తునియనాదనాదన
 అను వార్లు అప్పీలుచేయగా, ఆ కేసుందు న్యాయమూర్తు వీని
 నను తీర్పుచేసిరి.

కేసుసందర్భము లిది

చంపబడిన రామారావు తూర్పు తంజావూరులో మంగి
 తాడి కరణము మొదటినిందితుడు గ్రామమునను (నుండెను
 గ్రామములో రెండుకత్తు లుండెను. వీరియందు చెయ్యకపక్ష
 మునకు సహామున కేయునుండినందు కొంతకాలమునకు కిరికే
 ఒక దొంగలపై ద్వేషము జనించెను. చనిపోయి నాతడు తనకు
 ప్రాణోపద్రవముగ నుండెననియు, తనకు తమమారు కార్యచాని
 యగుచుండెననియు తెలిసికొని మొదటినిందితు దాతని బాగుగ
 కొట్టి నిశ్చయించుకొనెను. మొదటినిందితుడు అందులకు రెండవ
 మూడవ నిందితులను సహాయముగ నైకొనెను. ఇంకొకమం ల
 వారి సహాయమును పుచ్చుకొనెను. కాని కేసుప్రారంభము కా
 గానే, ఈమంగలవాడు నిజము చెప్పుటకు అప్రవరయ్యెను. అ
 తట ఆతడు తప్పించుకొనెను. రామారావు (చనిపోయిన యా
 తడు) 29-8-1922 నాడు రాత్రి తాలూకా కప్పేనుండి కచ్చు
 చుండెట. అప్పుడు మొదటినిందితుడు రామారావువీపుపై ఒక
 బుతుతో గట్టిగా మోదెను. 2, 3 వ నిందితులు పీకెపట్టుకొని నలి
 పివేసిరి. అంతట 2, 3, నిందితులు రామారావును ప్రక్కన నుం
 డు ఒకకాలకలోనికి తీసికొనిపోయి నీళ్లలోనుంచగా ఆతని
 ప్రాణము పోయెను. అప్పుడు ఆకేసును వారు ప్రక్కననుండు
 నదియందు పడవేసిరి.

ప్రాసిక్యూషను పక్షమువారు ఒకకేసును చూపి అది
 కరణము రామారావుది అని యనిరి. కేసు
 నెల్ల క్షున విలో అక్కడక్కడ పోయెను. తుదకు
 నాగూరు రేవువద్ద పట్టుకొనబడినది. పోలీసువారు రామారావు
 కిందని తీసికొనిపోగా ఆతడు కేసుకు తమమారునిజమని గుర్తిం
 చెను. దేవనూరులోని భాగము లప్పటికే కిధిలమొనరున చుప్పిరి
 గుర్తించుటకు పిలువదనియు, మరణము అగస్టికముగ గతి

గదియు, చంపుటలకు గలిగినదియు నిర్ణయించుటకు పిలు
 వదనియు, వయస్సును నిర్ణయించుటకు పిలువదనియు, వయ
 స్సును తెలుపుటకు పిలువదనియు నాగవట్నం సివిలు గుర్తును
 అభిప్రాయ మొసంగియుండెను. కాని కరణం రామారావు
 వయస్సు 27 సంవత్సరములు.

అప్పీలుందు కే ఎస్. జయరామయ్యగారు వాదించిరి.
 కేసును గుర్తించుటకు పిలువదనియు, ఒకకేళ ఆకేసును
 రామారావు చేయెను, అత డెట్లు చచ్చినదియు తెలుపుటకు
 కబాపు లేకుండెను. అత్రూవకు సాక్ష్యము ఏమాత్రము నమ్ముటకు
 పిలువదనియు-ఆతని సాక్ష్యమును దేశక అకకలివ లుండెను.

ప్రభుత్వపక్షమున ఒట్టిట ప్రాసిక్యూటరు ఆడంగారు
 వాదించిరి. కిందని తమమారు కరణును గుర్తించెను. కేసును తన
 భర్తది అని రామారావుభార్యకు నిమగ్న క తెలియజేసి అమె
 తన మంగళసూతమును తీసివై దియించెను. గ్రామము: లు
 కరణమును చంపుట తుద్దేశించియుంకిట్లు సాక్ష్యమును ఒట్టి
 తెలిసెను.

న్యాయమూర్తులు అప్పీలుంట్లపక్షమువాదమును గీకరించి
 క్రిందికోర్టు తీర్పును రద్దుచరిరి.

బందిపోటు నేరము

శిక్ష తీర్పుట

మలవారు జిల్లా మడియూరులో పెరవాన్నుట్టి యింటి
 యందు బందిపోటుకేసులు చేసిండులకు కచ్చునియు మరికొంద
 రును తియారు నెమల్ మేజిస్ట్రేటుచే రి సంవత్సరముల శిక్ష
 శిక్ష విధింపబడిన వానిపై అప్పీలుచేయగ వారిపక్షమున టి. జి.
 ఆరాచమందయ్యగారు వాదనై వాదించిరి.

నిందితులు ఇంకొక మేజిస్ట్రేటుచే 7 సం శిక్ష విధింపబడి
 యుండి వారి అప్పీలు నిదివరకు న్యాయ పట్టుకొట్టు దేవనూరుగారు
 విని శిక్షను త్రోసివేసిరి. నిందితులకు పీడ్మరు వెట్టుకొన నవ
 కాళమును మేజిస్ట్రేటు ఇచ్చియుండవలె నని అప్పుడు న్యాయ
 మూర్తులు తలచిరి. కేసుందు మరల పక్షింపబడినది. ఇప్పు డీ
 రి సంవత్సరముల శిక్షపై అప్పీలుచేయబడినది.

అప్పీలుందు, బందిపోటుకేసును జరుగ లేదని యు,
 జరిగినను కంప్లెయి నెంటు మొదట చెప్పిన ఫలమునకును
 తిరువాత చెప్పిన ఫలమునకును భేదముండెననియు వాదించబడినది.
 దావాయే ఆలస్యముగ చేయబడినది. ఒకమారు ఈవిషయమై
 స్పీషలుగ మిమమునకు కలుపుకొనుట నేరము ఆగోపింతులకి
 నేగాని బందిపోటు నేరము ఆగోపింతులదేదెను. ప్రాసిక్యూ
 షను సాక్ష్యముందు అనేక అసందర్భము లుండెను- ప్రాసిక్యూ
 షను సాక్షులకి ను నిందితులకును విశోధముట్లు విశితముయ్యె
 ను. అప్పీలువాదమును న్యాయమూర్తు ల గీకరించి క్రిందికోర్టు
 తీర్పును రద్దుచరిరి మద్రాసులను తప్పించివేసిరి.

క్రిమినల్ మినిస్టేరియన్ పిటిషన్ 88/23

ఒక మిషన్ రిఫైర్సు

(న్యాయమూర్తి వాలర్ గారు)

వైకేసులో భీమవరములో క్రైస్తవ మత ప్రచారకుడుగ
 నున్న మ్యూడార్డుగారు భీమవరం తాలూకా పెదమెరంగా
 గాజులకును క్రైస్తవులకును జరిగిన పి. సి 624/21 మొదలైన
 కేసులు గవ మేజిస్ట్రేటు పైలునుండి ప్రాన్సఫరు చేయించవలె
 నని డిస్మిస్ట్ మేజిస్ట్రేటు గారికి కొరి వారిపైలో యుండగా
 నవర మిషనరీవొర ఈ కేసులకు ప్రాన్సఫరు చేయబడని జిల్లా
 మేజిస్ట్రేటు గారికి తంతివార్తను ఉత్తరమును బంపిరి. అది
 న్యాయపరిపాలనమునకు భంగకరమని తలచి దొంగారి మీద
 డిట్టివర్తకు అధికార తిరస్కారమునకు పెదమెరపు గజులు
 దొంగారి మీద కేసుకు తెప్పిరి. తాను తునిపి ది ఉత్తము
 నువ్రాసింది నిజముని ఒప్పుకొని అందులకు తుమాపణ గోరి దొర
 గారు తుమాపణ జెప్పకొన్నందున న్యాయమూర్తి కేసును టి
 వేసెను.

పిటిషనుకు తీరపున కిలిండి వేంకట్రామరాజు గారు
 (హైకోర్టు కేసు) వాదించిరి.

హిందూ పత్రిక

నై జాముకు రాకుండ నిషేధించబడుట

శికిందరాబాదు, సెప్టెంబరు 19:—నై జాములో ప్రకటించ
 బడు 'హిందూ' పత్రిక హైదరాబాదు సంస్థానములోని
 రాకుండ నిషేధించుచు నైజాను ప్రభుత్వమువారు ఫర్మానా
 పకటించిరి. (అ. వె.)

మాస్కాకు వచ్చిరి. (ప్రసంగారితలే) కృతసాంక్షికము
హయములకు సంపాదించుచున్నారు.

వాదికః పుంశః, చిమన్ బాల్ సెలిక్వాడుగారు వాటా
 ౧) వాకించెయ్యే ప్రతివాది వానిని పుచ్చుకొనెడియ్య,
 ౨) పక్కకు నడుచుచు వినుచు నడుచు పుచ్చుకు
 మాత్రము తీసికొని విచ్చుచున్నారనియు, దేశక్షయమున హరి
 స్సేహితులను అనుసదము ఇగతల కక్కడ వచ్చుచుండునని
 యు వాదింపి కేసుల యాధారమును చూపించిరి. వ్యాజ్యము
 వాయిదా వేయబడినది.

పాఠకు-విద్యార్థి

జనబాహుళ్యమునకు తెలియజేయుదు

బ్రిటీషు మంత్రివర్గము పౌరజాతీయులందరిని ఇండియాలోని
విభిన్నములవారిని దగ్గరచేర్చినది. ఇప్పుడు బ్రిటీషు పరిపాలన
అ దరిచేరను, అతివాదులచేరను మితవాదులచేరనుగూడ
మనుగా నిందింపబడుచున్నది. కన్యావిమోచ మొకమొదటి
ది. మనవాడుకులలో కొందరికి బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునం దుం
చిన వృద్ధవిశ్వాసమును తొలగించినది. సామ్రాజ్యమున గా
శ్రేయములు యధికారమనియు, జాతీయ ఆధిక్యతయనియు వారి
కిప్పుడు తెలిసినది. ప్రస్తుతొద్దేశ మిప్పుడు మనకుందరకు నిజ
మావున బహిష్కరము గావున యీ యధికారమును వృద్ధాలో
నియ్యిగూడదు. సామ్రాజ్యాధిక్యత యిప్పుడు పునాదులనుండి కద
లిపోయినదిగావున యిట్టి సమయమున స్త్రీమన న తుదిసారివెప్పి
కొట్టరలెను. కాశ్మీరము చెప్పినట్లుగా యీ అ మానకరముగు
నభ్యుత్థము. యేదియెటులున్నను మము శ్రుతికరములను
దీని సముత్సము ప్రసంగ గూడ కాశ్మీరారికి లిఖితములకు వలె
వికలముగ తెలిసినగాని యిట్టిదని చేయలేము.

కెన్యా సమస్య చాలా దూరపు సంగతి గావున జిజ్ఞాసులైన హిందూజాతీయులకు దాని ప్రాముఖ్యతను బోధపరచుకొనలేని కొండ్రుదృశ్యములు. ఇందుకు సేన సమ్యుక్తింగను. ఏలనక, హిందువులు వారు దలంచినంత అజ్ఞానులుకారు. కెన్యా సమస్య హిందువులకు బోధపడనంత దూరమగు చిట్కు విషయముగాదు. 'కెన్యా సమస్యను' యేనగా స్వల్ప అర్థమును దీసికొననూడదు. కెన్యాలోని 20,000 భారతీయులు తమకు సరికమానమైన పాట్లను పొందుటయే గాదు. అది కెన్యాతగాదాకు సరికయిన అర్థముగాదు. వనము కెన్యాలోనున్న 20000 భారతీయులకొరకు మాత్రమే గాని, లేక, కొట్టికొడియున్న అఫ్రికనులకొర గాని లేక రంగుబాతులవారికై గాని, ప్రత్యేకముగ తగవులాడుటలేదు. మానవజాతి యొకటికొరకు యద్ధము చేయుచు న్నాము. క్రైస్తవ జాతృత్వ స్థితి మామైకసారిగాని స్థిరపడినట్లయిన, జాతిభేదములనుగూర్చి యొకపేద్రయద్ధము తప్పక కలుగును. దానినిన కాగరగత అంకియు సాశనమగుటకునూడ అకాశముగలదు. ప్రభుత్వపనులలో నిది తరకు చాలకాలమునుండి పనిచేయుచున్న కొట్టికొడిల అమా యకబాతులవారిని కొల్లగొడుచున్నారని కెన్యా హిందువులు వుచ్చేయుచున్నది.

ఈ నీతివాద్యాచార్యుని గొల్లగొడుగునూర్పు విభవముగ వన
ము ప్రజలకు కెక్కావిసేదము మూలమన బోధపరుపఁజేసెను.

మన యాత్రాభూమియొక్క పేదను చెడగొట్టిన, బానిసల
యొగుమతి, యదివరకు 80 సంవత్సరములనుండి జరుగుచుండెను.
ఇది, శాల్వ వారు చేయు ద్యోతనాన్ని సమపాతముగొరకు, స్వర్ణ
జాతులవారిని కొల్లగొందుచున్నట్లు, మరయొక దృష్టాంతము.
అదృష్టవశాత్తూన బానిసల యొగమతి యాత్రాభూమి కిగ్గినను, దాని
చేతులు యా దైవ కేమల మాత్ర మిప్పుటికి నిరజాతముగ
వున్నది. 1500 ఇండియను మాత్రలను
యదివరకే మిక్కిలి జనసంఖ్యలగియున్న, మారినను ద్వీపము
నకు, మనవారికి యిష్టములేనపుడు గూడ తీసికొనిపోవుట,
యందులకు మరయొక దృష్టాంతము. మలయద్వీపమునకు సిం
హళమునకు బోయినవారు తన యిష్టానుసారము బోయిరని
చెప్పుకొనుటయేగాని, అదులా గూడ స్వార్థసగలడు.

పాఠశాలలోను, సంయుక్త రాష్ట్రములలో నితర పట్టణములందును, మహారాష్ట్ర రాష్ట్రములోను యంగ్లీషులో డిప్లొమేట్ గా, పబ్లికేషన్లకు పేరికొని కూర్చున్న వంతులకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచుండే వలసి రాజ్యములలోని తెల్లవారికి నొకరి చేయబడిన కుసవారిని కంపుటకు వదలకొని ఆర్కాటేలు కంకానీలు ఉండగా, భారతదేశపు ప్రజలకు విద్యాభ్యాసము యొక్క స్వల్పభాగమును నిశ్చయించుట వేరుగా నేమి కావలెను?

శనుక్, కవ్యాతగవుడు సూర్య ప్రజలకు బోధపరచుట
కష్ట సాధ్యము కాదని నేచెప్పగలను. మన
మాకార్యమునకు కష్టతొ భూమిలో నవలెను. సామ్రాజ్యసమావేశ
మునకు బోకుండుట సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనమును బహిష్కరిం
చుట, కలనరాజ్యములకు తగిన ప్రతిక్రియలను జేయుట, మలయ,
సింహళము, చూరివను ద్వీపములకు మనవారు కలసబోకుండు
జాచుట బ్రిటిషువంతు బహిష్కారమును సాగించుట మొదలగు
నవి యిప్పుడు చేయవలసిన పనులు. కుదరెడు కార్యములకు

(ఒక విలేజ్‌రినుండి)

గ్రామసంచూడతీబోరు

సెప్టెంబరు 17:— ఈ గ్రామపంచాయతీ సంఘము వారు గ్రామ పాలకుద్ధ్యమునందు తగు బాగైతే తీసికొను చున్నారనిగాని తగు ద్రవ్యనిత తీసికొను యీ గ్రామమునందలి బొటలను చక్కజేయుట, చీకటి రాత్రులందు దీపములందు ట మొదలగు పనులు చేయజాలవచ్చును ఈ విషయమును గురించి తాలూకా బోర్డువారు తగుబాగైతే తీసికొందురు గాక.

ఆధోగ్రంథము

ఈ గ్రామస్తులందఱను యీ గ్రామసమీపమున పోన
వీ ఛాందీ జలమతీ త్రాగుటకు పయోగించుచున్నారు. ఎంత
కాలములలో యీ ఛాందీ నుంచి చలమునతీయుట వాడుక.
ఈ చలమునకు కృతభయమింక నొకరును ఏర్పరచుటకు పం
చానతీ సుంకుమువారికి ద్రవ్యతనతి లేకుండు పంచాయతీసంఘ
సభ్యులును నిర్వహితమయియు పరోపకారపూరితముగా నుండును
నగు నంతల వెంటటప్పయ్యగారు ప్రతిదినమును ప్రాతః స్నా
యంకాలముల ఆ చలమునకు కృతభయమను గ్రామముల ఆకో
గ్యమును కాపాడుచుండెడివారు. ఇటీవల తురిసిక వర్షమునల్ల
నదియందు నీరు వచ్చుటచేత వీరికి ఏర్పాతి గలిగిండునుటకు సంత
సింపవలసియున్నది. అయినను కొత్తనీటిని త్రాగుటచేత గ్రామ
స్తులనేకులు వలెరిమా జ్వరమునల్ల బాధపడుచున్నారు.
కాన ఆకోగ్యకాఫినారు తిగు శ్రద్ధతోనుకొనుట మిక్కిలి ఆవ
శ్యకము.

కాంక్షనామ

ఈ గ్రామమున యేదిమంది కాంగ్రెసుసభ్యులు గలరు.
కొంతనరకు తిలవ స్వరాజ్యభండును వసూలు చేసి జిల్లా కాంగ్రెసు
సభానికి పంపివేయ్నారు. ఒకప్పుడు మిక్కిలి వ్యవస్థపరమైన
దుండిన గంధాలకును యిప్పుడు పేరున్నైన లేక యుండుట
చూడ నిత్యానామును విశదము చేయుచున్నది. జిల్లా కాంగ్రెసు
సభాదారు ద్రవ్యసహాయము చేయకపోవుటచే పరుసేను రాటు
పాలు మూలపడియున్నది. కాంగ్రెసు సభ్యులకు గమకు ముప్పు
య్యిగాది ఒట్టిరుకాననున కానలసిన ఖద్దరు వస్త్రము లప్పు
బడుటచేత కొంతనరకు గ్రామస్థులు ఖద్దరును ధరియింతురు వీరి
కలగుచున్నది. కాన అంతనరకేను మహాభూతిగ్యునము
ననుసరించి ఇచ్చట కాంగ్రెసు సభ్యులందరూ మారినోత్యానామ
లై కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును పూర్తిజేయ రిగప్రయత్నములు
చేయుదురుగాక.

లోక లో ఘండు బ్రహ్మకాల

ఇచ్చట ఒక బోకలో పడు వైద్యకాలమున్నది. తా
కా బోర్డువానికి ద్రవ్యవసతి లేకుండునట్లు ఇచ్చట ఒక కాంపా
రనుంచి 22 వైళ్ళ దూరములో నున్న రాయల్ వాడుకును
ఇచ్చటికిని ఒకే దాక్టరును నియమించియున్నాడు. ఇది జనులకు
చాలా అపానకాలముగా యున్నది. ఇట్టి అసౌకర్య నివాసాదా
ర్థమై ఇదివరలో తాబూకాబోర్డుకారు తీర్మానించిన ప్రకరణ
యీ గ్రామమునందు కూడిపరిశ్రేయలో ఒక ఆయుర్వేదాపధ
కమును ప్రతిపించుట మిక్కిలి అవశ్యకము.

గెలుగువంటపని పెంచుదటి మూడిటివలన ఇరుగుదు. శ్రేష్ఠజా
తాధికారమును పెంపొందింప జేయునాచార్యమునకు వ్యతిరే
ముగ ప్రవారము జేయుటవలన చాలాధిముఖముగదు. ఈకార్య
మునె. వేళ్ళిటకు చునము ప్రజల సహాయమును పొందవలెను
మనము బ్రతిమీ సాచార్యమునందు మూలవారిగా చూడవల
యున్నామని ప్రజలకు తెలియగూడదు. ఆ బిల్లు ప్రభుత్వ
గాలే దీనికి జవాబు చప్పి. రెండు దు డోవుగాదు రచించి
మనాత్యగాంధీగారి జీవితమునకు వ్రాసిన ఉపాధ్యక్షమునంద
డిటు వ్రాసెను.

“మనము (అంజనేయ) స్వామ్యభూమనందు నివసించు
వారికి బ్రహ్మచర్యంబు క్రింద నుంచి కర్మంబులేక పోతినయి
చక్రవర్తిగారు రాజ్యము వేల్పుట గావించిన వాగ్దానముల నను
సరించుకొని యుండలేకపోతినయి భారతవేశ్యుడగు మ విశ్
వము గు ను డె ల ఘ ని త మే ము గు ను డి భా ర
తేశ్వరును గూర్చి యె రి గి న జా ర కీ విషయమున యె
గుండేనా ముండదు. హిందూదేశము, చీకాకుపడి, అరబ్బి
తెండి, స్వామ్యభూమియలం దయివుత్తరజాతు భాగారిగుండి
యెవల, యెమిదరు నునఁ నిశ్చయముగా అప్పుడే స్వామ్యభూమి
అంతము చేసారని దనవచ్చును.”

బనారసిదాసు చతుర్వేది,

సబర్బర్ని ఆశ్రమము.

ఆ ని బె సా ం టు గా రి డి ప న్నా స ము

నిన్న సా.యంకాలము పచ్చయప్ప పాఠశాల సారస్వత సంఘమువారి యాజమన్యమున ఆసిబెసాంటు గారు 'పాఠశా-విద్యార్థి' గురించి ఉపన్యాస మొనరిరి-

అనిబెసాంటుగార్లు ఇట్లు చెప్పిరి:— ఐదువందెరిన
 ప్రీలు పురుషులు పౌరులుగాని పాతశాలయందులి బాలుర బాలి
 కలహాస పారత్వమునకును సంబంధము లేనిని తలచుట పా
 సాయి. పాతశాలయందు బాలురు బాలికలు పొందు శిక్షవై
 వాళభావిశీతము ఆధారపడియుండును. దేశమున వుపయోగ
 వంతులగు పౌరులు పాతశాలయందు తమ జీవితమును ప్రారం
 భించెదరు. పాతశాలయందు కళాశాలయందు విద్యార్థి. పొందు
 శిక్షవై ఆతని సద్గుణములు ఆధారపడియుండును. బాలురకు
 సద్గుణములు కరవుట సులభము. అందులకే పాతశాలయందు
 సుక్రమశిక్ష అవసరము. ప్రస్తుతము ప్రపంచమునందు గొప్ప
 మార్పులు జరుగుచున్నవి. నూతనభావములు గల యువకులను
 ప్రతిదేశమునందును చూచుచున్నారు. వీరు సంస్కరణము
 కోరుచున్నారు. వీరి భావములకును వీరి
 తలిదండ్రుల భావములకును వీరి తాతల భావములకును ఎంతయో
 భేదమున్నది. పాతపద్ధతులు పాతవిధానములు పాత సాంప్ర
 దాయములు వీరికి గట్టివు. అంతర్జాతీయ బ్రాతృభావము వీరికి
 గలదు. భారతదేశపు యువకులయందుకూడ ఇదే నిధమున గొప్ప
 మార్పు కలిగినది. నూతనభావములు అతి త్వరితగతిన దేశమునందు
 వ్యాపించుచున్నవి.

భారతదేశము ఎట్లు మారుచున్నదో చూడదని విదేశీయులు ముక్కున వ్రేలిడి ఆశ్చర్యముతో చూపుచున్నారు. నిజము భారతదేశమునందు గొప్ప మార్పు కలుగుచున్నది. ప్రపంచరాజ్యములలో నీచస్థానమునందుండుటకు భారతదేశము అంగీకరించుటలేదు. ఇతరరాజ్యములతో పాటు సమానహక్కులను స్వాతంత్ర్యమును భారతదేశము కోరుచున్నది. దేశమునందు న్యాయపరిమళము యీనూతన స్వాతంత్ర్యశ్రీ భారములవలన ఈ కాలమున విద్యార్థులయందు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యభావములు విలసిల్లగలవు. నీలయన తమతండ్రిలు, దేశస్వాతంత్ర్యమునకై పాటుపడుచుండుటకు విద్యార్థులు చూచుచునేయున్నారు. ఈ విద్యార్థులు పౌరులైనపుడు తమతండ్రిల కృషిఫలితములను అనుభవించెదరు. అందుచే ఈ కాలపు విద్యార్థుల జీవితము అతి ప్రాముఖ్యమైనది. కావుననే పౌరుల బాధ్యతలను ధర్మములను ఈ కాలపు విద్యార్థులు గుర్తెరుగుట అత్యవసరము.

ఏదో లాభము పొందుటకు కొందరు రాజకీయందోళ
నములందు పాలు కైకొనుచుందురు. ఇదేకేమేముమొగ్గరు పాలు
పడవలయునను ఉత్సాహముతోడను, దేశసేవారతితోడను
పౌరులు రాజకీయ వ్యవహారములందు పాలు కైకొనుట ధర్మము.

దేశమునందు ఎవరో కొందరు మాత్రమే విద్యావంతులై
అధిక సంఖ్యాకులగు నిరక్షరకుటులైన దేశము వృద్ధిచెందజాలదు.
విద్యావంతులు వృద్ధిచెందుటకు మార్గశతకలిగిన ఉపాధ్యాయుల
క్రింద శిక్షపొందుట అవసరము. కేవలము ఉద్యోగముచేసి
పొట్టు పోకిరినువలయు నను ఉద్దేశముతో విద్య చేయుకొని
కూడదు. దేశసేవ చేయుటయే విద్యాభ్యాసముఫలము. దేశ
మును తల్లిగ మీరు భావించవలెను. దేశమునందు పరిష్కము,
రోగము దుఃఖము లేక వృద్ధిచెందునట్లు ప్రయత్నించుట మాత్ర
సేవ. వ్యక్తుల ప్రత్యేక ప్రయత్నముల ఫలితము స్వల్పమైనను
నమస్తిప్రయత్నముల ఫలితము అధికముగనుండునని గ్రహించ
వలెను. మీరు మీ ఉత్సాహమునందు భావి భారత సౌమ్య
మును బెన్నుత్యమును మీరు మీ భావములందు చిత్రించుకొని
గలిగి అందులకు పాటుపడ, సంకల్పించుకొని భావిభాగ
దేశపు పౌరులగు మీరు భారతాత్మకు లాంతికలగుచిహ్నవా
రయ్యెదరు. (హర్ష ధ్వజులు)

వింతయిన ఈత చెట్టు
9.1

మౌనమును మైలుమార్గమున పరివార తోనేగ్రామ
ముదగ్గర ఒక యోగశైల్య నుమారు 10 మూల్లపొడుపున పెరి
అచ్చట ఏమి కొమ్మలు నమముగ అరవేళ క్షేత్రకల ఆయిన
మూలల వరకు పెరిగి అచ్చట గెలువ చేయుచు కాయల
కాయలనున్నది. కొమ్మలు సూద చుట్టుకొలత 2 మూలల
పుండరచ్చును. అది కందాళం లక్ష్యస్యనిహార్యులుగా
బొప్పిలి తాలూకా కొరటగ్రామమునందు ప్రాయముగన్నురు

అమృత తాంజీనము

ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయమున దొరకు అమృత గ్రంథములు

తిలక్ మహాశయని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా. సత్యనారాయణశాస్త్రి విరచితము)	...	2	4	0
హిందీ భాషా (తెలుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీ నేర్చుకొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	...	0	6	0
హిందీ మొదటి వాచకము డిటా	...	0	6	0
ఆంధ్రోద్యమము - మొదటి అయిదు ఆంధ్ర మహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	...	1	8	0
శ్రీరామవిజయం - నాటకము 0 8 0 తారాబాబు - శ్రీధర్మబోధిని నాటకము	...	0	4	0
ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	...	0	8	0
శబ్దకాముది (నిఘంటువు జేబులోనిముద్రనది)	...	1	4	0
సత్యవత్సవాఖ్యానము - పద్య కావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథమును శేషట్టిన పాఠకుల కొకపద్యమేని వదల మది జనింపదు	...	1	0	0
శ్రీ గురుభాషామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు, శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.	...	0	4	0
హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1-0-0 సంగీత శమంతకమణి వెల 0-8-0. పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.	...	...	...	...

శ్రీ వెంకటేశ్వరకంపెనీ,
860 గుంటూరు.

శ్రీబలిశేఖర్ లక్ష్మీకాంత కవరచిత

సత్యవాక్యబీజము (ప్రసిద్ధకాటకము)	1-2-0
సాత్రాజిత్వము (శృంగారరసము)	1-0-0
బుద్ధిపరీక్షాసము (కథానాటకము)	1-0-0
శివానందలహరి (అర్థము, పద్యములు)	1-0-0
సంపూర్ణరామాయణము	1-4-0
సంపూర్ణోత్తరరామాయణము	1-4-0
శతీయలసి (పరిశ్రాంతకాటకము)	1-4-0
సువర్ణచక్ర (Spoiled by drink)	1-0-0
మహాభీతి (పరిశ్రాంతకాటకము)	0-12-0
అననూయ (కథానాటకము)	0-12-0
రకపుత్రకదనము (రతితాత్పర్యము)	1-0-0

ఇతర గ్రంథము లన్ని దొరకున ఆర్డరుపట్టి కమిషను వర్తకులకు నుంచి కమిషను.

వెంట్రుక లే అందము?
రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఉడికరాకమునుపే త్వరపడుడు. ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుచాడైపోవును. అంతవరకు రానీయవద్దు నేడే

కామినీయానూనసు
వాడుట మొదలు పెట్టుడు
(ఇది విజ్ఞప్తము చేయబడినది.)

వెంట్రుకలు కెట్టే రోగముగను, రోగి మందస్య నొప్పును, యిది నివారకము. వెంట్రుకలు చిట్టట గాని, గుర్రు గాని యెరుగదు. మీ వెంట్రుకలకు చురల యొక్కటి పెట్టెను. నును గల్గి కట్టుకలే నుండి మెరయు చుండును.

ఈ రోజునకే మీని పరీక్షించి చూడండి. వెంట్రుకలు యెట్లున్నవి. కనిపెట్టుడు. కామినీయా. కలనూనసు నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును. నెల బట్టి 1-1 రు. రూ. 2-2 వ. 3-3 వ. వాటిని ప్రత్యేకము. అన్ని యొక్కటాను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది. మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక లక్షల కావలసినప్పుడు.

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుడు.
ఇది విజ్ఞప్తము చేయబడినది. అత్యుత్కృష్టమైన శాశ్వతము.

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుగలాయందు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును ఇది మంచి అమృతాంజీనము. కరణ అమృతాంజీనము. దా దొరకును. లేకున్న, నాలుగు నెలలపట్టు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్గు అండు కెమికలు శంపెనీ, 126 155 అమృతమీదు, బొంబాయి.

హిందీ - తెలుగు

బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ 0-0-0.

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట నిలయును నులభతైలిని. వ్రాయబడినవి. తచాల ఖర్చు ప్రత్యేకము. ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, నెం. 7 సెంటుకెటివీధి, మద్రాసు.

పతాప కస్తూరిమాత్రలు

ఇవి మిక్కిలి ఘాటుగలిగి నువాసనగా నుండును. తాంబూలములతో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రలు పుచ్చుకొనిన లవంగముగా నుండుటయేగాక, అస్త్రము, వాయువు, జలము, జ్వరము, స్నిహాశయ, దగ్గు, ఉబ్బురము, కలరా, ప్లేగు విషజ్వరములు, నీటిబొంబములు, పండ్లనొప్పులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది వైజ్ఞానికముఖతల జనిచేయును. చేలకొలది నీసాలు విక్రయ మగుచున్నవి. (8851)-కి 200 మాత్రలనీసా 1-కి రు. 0-4-0; దీనికా నీసాలు రు. 2-కి-0. వి. వి. వార్షి పన్నుటికై నా రు. 0-6-0. పి.సి.పి. అందు కో. అయ్యుక్తమునగాక, పెరిశేషి, కల్లూరుకల్లూ, మొదలగునన్నియును ఈ పతాప కస్తూరిమాత్రలతో.

చాతులు - తాళములు

మం X లి క త్తు లు.

ఆ. ప్రసిద్ధములనే చేయబడినవి. మొలములు పెండునే ధరల క్యాటలాగున వ్రాయబడు. వి. వెంకటేశ్వర్లు లండన్ కో. లిమిటెడ్ కట్టెట్టు లండన్ లాక్ మేకప్స్ etc 8051 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ అ. ది. "ఇండస్ట్రియల్" పెద్దాపురం.